หนังสือชุดล้านนาคดี

ดอกไม้ล้านนา : ศรัทธาและความหมาย

สนั่น ธรรมธิ
สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เอกสารนี้ ผู้ใช้งาน
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:01:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

หนังสือชุดล้านนาคดี

ดอกไม้ล้านนา : ศรัทธาและความหมาย

สนั่น ธรรมธิ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
ดอกไม้ล้านนา ศรัทธาและความหมาย : บริษัท สุเทพการพิมพ์แอนด์มีเดีย จำกัด, ๒๕๖๑ (๑๒๖ หน้า)
ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๓๙๘-๓๕๙-๖

พิสูจน์อักษร	พวงผกา ธรรมธิ
ตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์	วรรณนรี เจริญทรัพย์
ออกแบบปก	ต่อพงษ์ เสมอใจ
ภาพประกอบ	ต่อพงษ์ เสมอใจ
	วรรณนรี เจริญทรัพย์
ศิลปกรรม	ต่อพงษ์ เสมอใจ
	สุขธรรม โนบาง
	ฐาปนีย์ เครือระยา
	ชุติมา พรหมาวัฒน์
หน่วยงานที่จัดพิมพ์	สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๓๙ ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง
	จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๕๓๙๔ ๓๖๓๗
พิมพ์ครั้งที่ ๑	ตุลาคม ๒๕๖๑
จำนวนพิมพ์	๑,๐๐๐ เล่ม
ราคา	๑๖๙ บาท
ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม	บริษัท สุเทพการพิมพ์แอนด์มีเดีย จำกัด
พิมพ์ที่	บริษัท สุเทพการพิมพ์แอนด์มีเดีย จำกัด
	๕๑/๑๐ ถนนหัสดิเสวี ตำบลช้างเผือก
	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐
	โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๑ ๘๙๗๖
	โทรสาร ๐ ๕๓๔๐ ๔๓๗๒

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2020 02:03:22 และพิมพ์ออนดีมีเดีย 03/11/2563 23:59:59

คำนำผู้บริหาร

หนังสือชุดล้านนาคดีเล่มนี้ชื่อ **“ดอกไม้ล้านนา : ศรัทธา และความหมาย”** เป็นหนังสือที่ **อาจารย์สนั่น ธรรมธิ** หัวหน้าโครงการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ได้รวมเอาสาระที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวของดอกไม้มานำเสนอ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตระหนักถึงความสำคัญของเนื้อหาที่น่าสนใจดังกล่าว จึงได้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ในโครงการจัดทำหนังสือชุดล้านนาคดี และวรรณกรรมล้านนาเพื่อเยาวชน โดยใช้งบประมาณแผ่นดิน ปี พ.ศ.๒๕๖๑ ด้านงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ในนามของคณะผู้บริหารสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานรวบรวมเรื่องราวชุดล้านนาคดีเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อล้านนาคดีต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิลาวัณย์ เศวตเศรนี)
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ถ้อยแถลง

ดอกไม้เป็นส่วนหนึ่งของต้นไม้ โดยทั่วไปมักมีความสวยงามทั้งรูปทรงและสีสัน มีกลิ่นหอมแตกต่างกันไป ชาวล้านนาเรียกตามภาษาตนเองว่า "ดอก" หรือ "ดอกไม้" เรียกตามภาษาบาลีว่าบุปผา มาลา มาลี คันธา สุคันธา เป็นต้น

การใช้ดอกไม้ของชาวล้านนา ใช้ได้ในหลายบทบาทและหน้าที่ โดยเฉพาะเป็นไปในสิ่งที่ตั้งอยู่บนฐานของความเคารพ ความศรัทธา พิธีกรรม ตลอดจนความเชื่อที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและสังคมเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงมีเรื่องราวที่น่าสนใจมากมายดังที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้แล้ว

ขอขอบคุณผู้บริหารสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดพิมพ์ในครั้งนี้

หวังว่างานงานชิ้นนี้ คงสร้างประโยชน์ต่อวงการล้านนาคดีสืบไป

(นายสนั่น ธรรมธิ)

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

สารบัญ

คำนำผู้บริหาร ก

ถ้อยแถลง ข

สารบัญ ค

บทนำ ๑

กวาว ๒๓

กาสะลอง ๒๙

เก็ดถะหวา ๓๓

แก้ว ๓๗

จำปา ๔๓

ชะมั่ง ๔๗

ตาเหิน ๕๓

บุนนาค ๕๙

ลมแล้ง ๖๓

สะบันงา ๖๗

หอมไกล – ไคร้ยอง ๗๑

แหน่งหอม ๗๕

ใหม่ ๘๑

อูน ๘๕

เอื้องแซะ ๘๙

เอื้องผึ้ง ๙๓

เอื้องหมายนา ๙๙

บทสรุป ๑๐๕

บรรณานุกรม ๑๐๗

เกี่ยวกับผู้เขียน ๑๐๙

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/[illegible] 06:02:03:22 และหมดอายุ 05/12/2569 23:59:59

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดเขตลาย 03/12/2569 23:59:59

บทนำ

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

บทนำ

ในวิถีชีวิตของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับดอกไม้ในรูปแบบต่าง ๆ ชาวล้านนาเองก็มีความสัมพันธ์กับดอกไม้เฉกมนุษยชาติอื่นเช่นกัน อย่างที่เห็นกันชัดเจนได้แก่ การถวายหรือมอบดอกไม้เป็นสิ่งแสดงความเคารพรักและศรัทธา ตลอดจนความเชื่ออื่นๆ เช่น เป็นสิริมงคล เมตตามหานิยม ทำนายเหตุการณ์ เป็นต้น จึงทำให้สิ่งเหล่านี้มีข้อกำหนดและวิธีปฏิบัติตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นเรื่องของดอกไม้มงคลในเทศกาลสงกรานต์ (ดอกไม้นามปี หรือพญาดอก) ดอกไม้ประจำวันเกิด ปีเกิด วันและทิศทางการปลูกดอกไม้ คาถาและยันต์กำกับการใช้ดอกไม้ ดอกไม้ที่ไม่ควรดมหรือเด็ด ดอกไม้ทำนายเหตุการณ์ ฝันเห็นดอกไม้ วันปลูกดอกไม้ วันเก็บดอกไม้ ตลอดจนการเก็บดอกไม้ด้วย

ดอกไม้นามปี

ชาวล้านนาเชื่อว่า ในแต่ละปีจะมีดอกไม้ที่เป็นมงคลประจำปีเรียกว่า **“ดอกไม้นามปี”** หรือ **“พญาดอก”** เมื่อถึงวันมหาสงกรานต์จะใช้ดอกไม้ดังกล่าวทัดหู ห้อยเส้นผมหรือเสียบประดับมุ่นมวยผมหลังจาก **“ดำหัว”** คือสระผมตามพิธีเพื่อความเป็นสิริมงคลแล้ว ดอกไม้นี้โบราณท่านกล่าวไว้ในตำราว่าให้เอาตัวเลขจุลศักราชปีนั้นตั้งหารด้วย ๘ เศษเท่าไรให้ดูตามนี้

เศษ ๑ ดอกอูน ดอกเอื้อง
เศษ ๒ ดอกแก้ว
เศษ ๓ ดอกซ้อน(พุดซ้อน)
เศษ ๔ ดอกดู่(ประดู่)
เศษ ๕ ดอกบัว
เศษ ๖ ดอกส้มสุก
เศษ ๗ ดอกบุนนาค
เศษ ๐ ดอกลิลา(ซ่อนกลิ่น)

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
อานโหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ดอกไม้ประจำวันเกิด

ตามตำราโบราณว่า หากจะปลูกไม้มงคลให้ปลูกตามวันเกิดของตน ไม้มงคลเหล่านี้มีดอกไม้เป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

เกิดวันอาทิตย์ ลมแล้ง(ราชพฤกษ์) บัวระวง(พุทธรักษา) ดอกใหม่(ชบา) เข็ม
เกิดวันจันทร์ แก้ว(พิกุล) กาสะลอง(ปีบ) แหน่งหอม(สาวหลง) โมก พุด มะลิ
เกิดวันอังคาร ตะหล้อม(บานไม่รู้โรย) สร้อยเงิน เข็ม ดอกใหม่
เกิดวันพุธ ลมแล้ง มะยม ขนุน
เกิดวันพฤหัสบดี มะลิ เก็ดถะหวา(พุดซ้อน) บัวระวง พุด
เกิดวันศุกร์ มะลิ พุด แก้ว ตาเหิน(มหาหงส์)
เกิดวันเสาร์ มะลิ มะม่วง หมากกล้วย(ฝรั่ง)

ดอกไม้ประจำปีเกิด

ไม้มงคลประจำปีเกิดก็มีเช่นกัน ซึ่งโบราณกำหนดให้ปลูกตามนี้

เกิดปีชวด บุนนาค มะลิ กล้วย มะพร้าว
เกิดปีฉลู หมากพู้(หมากผู้หมากเมีย) หมากค้อ(ทับทิม) ตาล
เกิดปีขาล ดอกใหม่ ขนุน หมากค้อ
เกิดปีเถาะ บุนนาค มะพร้าว
เกิดปีมะโรง พุด สร้อยเงิน เข็ม พลู
เกิดปีมะเส็ง มะลิ พลู
เกิดปีมะเมีย ดอกใหม่ สร้อยเงิน กล้วย
เกิดปีมะแม ตะหล้อม หมากค้อ
เกิดปีวอก หมากค้อ ขนุน
เกิดปีระกา แก้ว ตาเหิน มะลิ สะบันงา(กระดังงา) สายน้ำผึ้ง (สร้อยทอง)
เกิดปีจอ บุนนาค
เกิดปีกุน บุนนาค พลู มะลิ

โดย ผู้ใช้ทั่วไป

วันปลูกดอกไม้

การปลูกดอกไม้บางชนิดต้องปลูกตามวันที่โบราณกำหนด เช่น
วันจันทร์ ปลูกแก้ว แหน่งหอม
วันพุธ ปลูกสะบันงา
วันพฤหัส ปลูกตาเหิน
วันเสาร์ ปลูกแก้ว

ทิศทางการปลูกดอกไม้

ทิศทางของการปลูกต้นไม้ โบราณท่านกำหนดไว้ด้วย เช่น
ทิศตะวันออก ปลูกสะบันงา
ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ปลูกแก้ว ลมแล้ง
ทิศตะวันตก ปลูกบุนนาค
ทิศเหนือ ปลูกแก้ว
ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปลูกตาเหิน

เมตตามหานิยม

การมอบดอกไม้ให้กันด้วยความรักความเสน่หา บางครั้งอาจต้องการความรักเป็นสิ่งตอบแทน หรือยิ่งไปกว่านั้นอาจหวังผลให้ฝ่ายตรงข้ามเกิดความนิยมชมชอบเป็นพิเศษขั้นหลงใหล จึงต้องอาศัยไสยวิธี โดยทั่วไปมักปรากฏในรูปแบบของคาถาและยันต์ ซึ่งคาถาที่นิยมใช้ส่วนหนึ่งเป็นคาถามหานิยมเสกดอกไม้และพบว่าส่วนหนึ่งใช้คาถา **“อิ่น”**

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

คาถาเสกดอกไม้

๑) โอม อินทา พระยาดอกไม้
มาหอมคระไคร้ติดอยู่ตีนผม
โอม สวาหุมติดฯ

๒) โอม อิ่นแก้วสุคันธันา มาลาดอกไม้
หอมคระไคร้ในชมพูโลกหล้า
หอมเถิงฟ้าสวรรค์เมืองพรหม
หอมเกสาผมนางเกล้า
หอมคลื่นเคล้าเข้าในใจ
นางใดได้ชมดอกแก้ว
ใจสะแหว้วเฟือนไหวฯ

๓) โอม ทิพยาธรตนอยู่ฟ้า
แกว่นกล้าปราบชมพู
กูจักปากร่อใผบ่ได้
เปรียบดังเปลวแดดไหม้
หื้อร้อนใจเขา
โอมสวาหุมติดฯ

๔)โอมกาเผือก เยือกกายา
ขุนกินเมืองต่อแท่น กูว่าหื้อฟังคำกู
นางนาฏน้อยนั่งแท่นคำเหลือง กูว่าหื้อฟังคำกู
ขุนกินเมืองต่อเหง้า กูว่าหื้อฟังคำกู
เข้ายังท่งเกิดเปนใบ กูว่าหื้อฟังคำกู

โดย ผู้เข้าชมทั่วไป
ศาสตร์ไทลื้อใหม่ 05/11/2569 02:03:22 ถึง ไทลื้อใหม่ 12/2569 23:59:59

ศนจังไรถูกถ้อย ช้างเผือกหน้อยเผือกน้อยชนกัน
ขุนสวรรค์อยู่ชมพูทวีป กูว่าหื้อฟังคำกูเนอ
เออรัก โอม สวาหุมติดฯ (พญากาเผือก)

๕)โอมพระยากาเผือก
น้อมเนือกเรียกร้องขุนรักกู
ขุนกินเมืองทังแท่น กูว่าก็ฟัง
นางน้อยนั่งแท่นคำเหลือง กูว่าก็ฟัง
ศนทังเมืองแผ่นหล้า กูว่าก็ฟัง
เข้าทังท่งเกิดเปนไม้ กูว่าก็ฟัง
ศนจังไรบ่รู้ถ้อย กูว่าก็ฟัง
ช้างเผือกน้อยไล่ชนกัน กูว่าก็ฟัง
ศนในสากลชมพูทวีป
จุ่งน้อมหน้ามาหากู
แท้เนอ โอมจักกะฯ

๖) โอมพระยากาเผือก
มุบเมือบกาพอง สองนางนอนไห้ร่วมรัก
กูจักอึด กูจักป้าน กูจักเข้าท้องช้างหื้อเปนไฟ
กูจักว่าศนจังไรหื้ออยู่ถ้อย ว่าช้างน้อยหื้อชูก็ชู
กูจักว่าชู้หื้อรักก็รัก รักแท้เนอนางเนอ
เออ นางรัก โอมสวาหุมติดฯ (พญากาเผือก)

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

๗)โอม อะยัง ราชา ตนกูชื่อว่าพระยาหน้าหมาพู้เถ้า
กูไปนอนที่ไกลนาง นางก็ให้รักกู
กูอธิษฐานเปนดอกไม้ นางก็ลู่กันชิงกันชม
กูเนรมิตเปนผม นางก็ลู่กันชิงกันเกล้า
กูเนรมตเปนเข้า นางก็ลู่กันชิงกันกิน
กูเนรมิตเปนดิน นางก็ลู่กันชิงกันย่ำ
ค่ำ ๆ ให้รักกู ร้อยวันพันหมื่นตื้อ
อย่าลืมกูเนอ โอมสวาหุมติดฯ (เสน่ห์หน้าหมา)

๘) เด็ดดอกไม้ ใส่หูเบื้องเดียว
สาวบ่เหลียวตาบอด
สาวบ่กอดแขนหัก โอม สวาหุมติดฯ

๙) อะตะมังอะทิยันติฯ

๑๐) นะวะโลกาชารีนิฯ

๑๑) อัสสะวิสุโลอัตถุฯ

๑๒) ถะถุจจะสะมะอัปปาฯ

๑๓) ปิโย เทวะมะนุสสสานัง
ปิโยพราหมะณะมุตตะโม
ปิโยนาคะสุปัณณานัง
ปิยินทริยัง นะมามิหังฯ (ดอกไม้เมืองสวรรค์)

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
งานโหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

๑๔) คุรุระ ปาสาทะ เทวามะติ สะริ สวาหุมฯ
(ดอกไม้เมืองสวรรค์ มหาวันเมืองนาค)

๑๕) อุ่งปุมะมาทิสาติด
อุ่งมะหาราชา เอ้หิ คุรุปาละ
อะหุวาณะริง แนเม พรหมะโน
วิทะหะรานะ นะมิตะตา
ปันนาภะริยา โอมสวาหุมติดฯ

๑๖) โอม สุวัณณะอินทะราชา
สุวัณณะชาตา สุวัณณะพรหมา
สุวัณณะมะนุสสา อิตถีปิยัง มะมะฯ

๑๗)โอม สุวัณณะพรหมา
ปะทุมมัง ปุปผะ วา ปุริสัสสะ วา
ปุปผังรัสสะ วา สิเนหารัสสะ ปิโย สา ปิยะฯ
๑๘) วา อิตถี วา ปุริโส วา
อะมัจโจ วา ราชา วา
ราชะทูโต วา สุทโธ วา
ครุทโธ วา เวสสุวัณโณ วา
จักกะวัตติโก วา ปิยัง มะมะฯ(บัวเก้ากาบ)

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

คาถาอิ่น

๑) โอม โอม อิ่นอ้อย
รักหมั้นรักกูพันชั้น
อย่าลืมกูแด่เนอ
อิ่นเหยอิ่น โอมสวาหุมติดฯ

อิ่นแม่น้อยใจหวาน
หมื่นตื้อแสนค่ำ

๒)โอม อิ่นอ้อย อิ่นแม่น้อยใจติด
หื้อรักหมั้น รักเราพันวันแสนค่ำ
อย่าลืมเราแท้เนอ
อิ่นเฮยอิ่น โอมสวาหุมฯ

๓) โอม อิ่นรักนางแพง
น้ำตาอยวาดไหลตก
ติดตะค้อยเทียมเงา
เข้าอยู่ปากลืมกิน

นางใจแฝงบ่ขาด
ทุกข์ร้อนอกใจห้อย
โอม นะโม ปั่นใจเมา
โอม ปิยะ สิเนหัง สวาหุมฯ

๔) โอม อิ่นรัก อิ่นนางแพง
แย้มสุโขเป็นชู้รักเมียแพงเรา
เค้าเค้าท่านมาคัล
เปนบ้ารักแด่เนอ
โอมสวาหุมติดฯ

กอดคอแยงจูบแก้ม
ต่อเท้าเถ้า
เข้าน้ำมันลูบหน้า
อิ่นเหยอิ่น

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ท่านโหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดเขตอายุ 03/12/2569 23:59:59

๕)โอม อิ่นแก้ว อิ่นนางงาม
มีสุขเพื่อมนต์ดี
รัศมีเหมือนอินทาธิราช

ลูกติดตามทุกเมื่อ
โยยีฉัพพัณณะรังสี
ลงมาเหนือแท่น

ขะเบ็ตหน้าแก่นพระจันทร์เพ็ง ใครใดบ่เล็งอยู่บ่ได้
อกร้อนไหม้สัพพะสิเนหา ปิยาภาชื่นสู้
โอม มหามุมู สวาหุมฯ

๖) โอม อิ่นเหย อิ่นหลับแล้วรู้ตื่น
ยื่นเข้าหื้อแก่สองขุน กินเทอะหล้า
หื้อใฝ่เฝ้ามาตอม หื้อมาชอมเรียก
พระเพรียกพร้อมเงินคำ หื้อมาอยำเราดั่งกบ
หื้อมานบเราดั่งเขียด หื้อมาเอยียดหัวเราดั่งงู
หื้อมาดูเราดั่งต่อ แดนต่อนี้พายหน้า
หื้อนางแต่งถ้ารักเรา แท้เนอ นางเนอ
เออ รัก รักฯ

๗)โอม อิ่นแก้ว อิ่นนางงาม ลุกติดตามทุกเมื่อ
มีสุขเพื่อมนต์ดี โยยีฉัพพัณณะรังสี
รัศมีเหมือนอินทาธิราช ลงมาเหนือแท่น
ขะเบ็ตหน้าแก่นพระจันทร์เพ็ง ใครใดบ่เล็งอยู่บ่ได้
อกร้อนไหม้สัพพะสิเนหา โอม พุทโธ นะโม หัวใจไหว
โอม ธัมโม นะโม หัวใจติด โอม สังโฆ นะโม หัวใจไหลข้อน
โอม อาจริโย นะโม รักดั่งกบ นบดั่งเขียด
เอยียดดั่งงู ดูดั่งแม่ โอม วิชาธะโร นะโม
ตั้งแต่นี้เมือหน้า หื้อแต่งถ้าฟังเรา
แท้เนอ อิ่นเหยอิ่น โอม สรีปิยะ สิเนหะ สวาหุมฯ

โดย ผู้ใช้ที่ไม่
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

๘) โอม อิ่นแก้ว ตัวผัวเมีย
รักเหมือนเหมี้ยงรักเกลือ
รักเพียงผำรักหนอง
หื้อสาวรักกูเพียงดั่งเสื้อ
หื้อสาวรักกูเพียงดั่งลิงรักไม้
หื้อรักกูยามเมื่อหวีหัวบ่ทันเกล้า
สาวไปอยู่อย่าถ้ากูเนอ

รักกันทังวันบ่สุดเสี้ยง
เหมือนเรือรักน้ำ
หื้อสาวรักกูเหมือนหนอนรักเนื้อ
ผืนแรบรักศิง
สาวเพิ่นให้รักกูเพียงดั่งลูกอ่อนให้กินนม
สาวให้รักกูยามเมือรอดน้ำลวดลืมอาบ
เออรัก โอม สวาหุมติดฯ

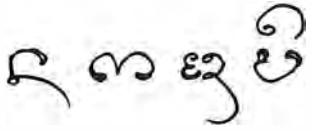
๙) โอม หวานหอม
เพิ่นว่าหวานหอม
กูว่าหวานจอมทองยอดฟ้า
กูจักเอามนต์ใส่ช้างก็หื้อหน
อ่อนเหมือนช้างอ่อนขอ
หื้อกราบกูเหมือนกบ
หื้อมาเอยียดกูดั่งงู
หื้อมาเฝ้ากูเหมือนพระยาอินทร์
กูปากจิ่มพระยาก็หื้อเบ่นหน้ามาซู
มานบตนกูเนอ

กูบ่ว่าหวานหอม
กูได้แต่ฟ้าลงมา
กูจักเอามนต์ใสคนก็หื้ออ่อน
เหมือนศออ่อนดาบ
หื้อมานบกูเหมือนเขียด
หื้อมาดูกูเหมือนพระเจ้า
กูปากจิ่มท้าวก็หื้อเบ่นหน้ามาหา
สูบได้ลงที่นั่ง
เออรัก โอมสวาหุมติดฯ

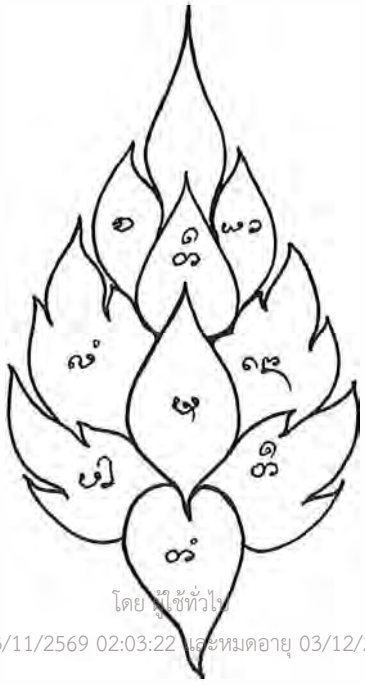
โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ยันต์

อักขระลงกลีบดอกไม้

ยันต์บัวแก้ว

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

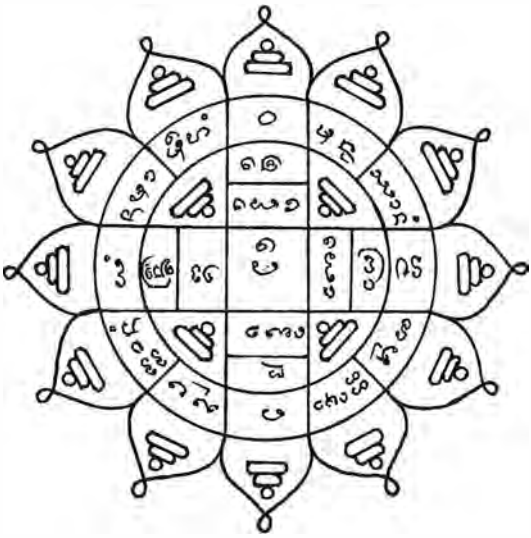
บัวขวัญ

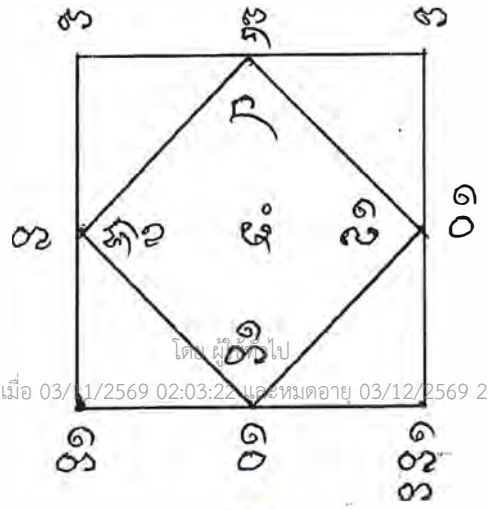
โดย ผู้ใช้ทั่วไป

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ยันต์บัวคำ

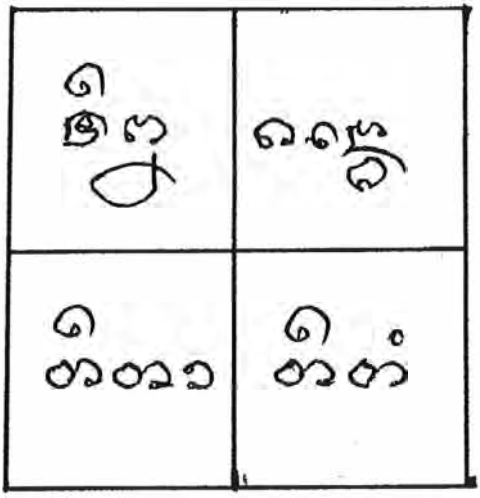

ยันต์โภคาสีวลี

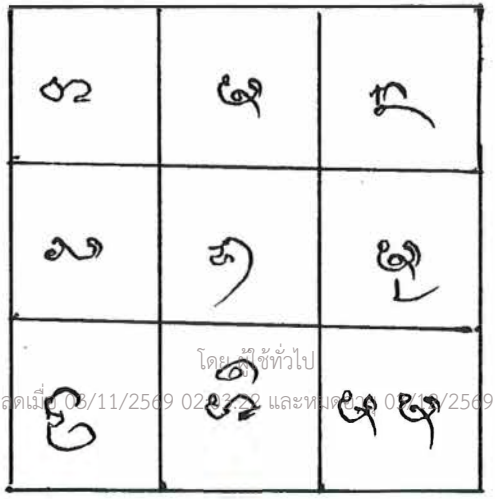

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/12/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ยันต์อ้อมโหสถ

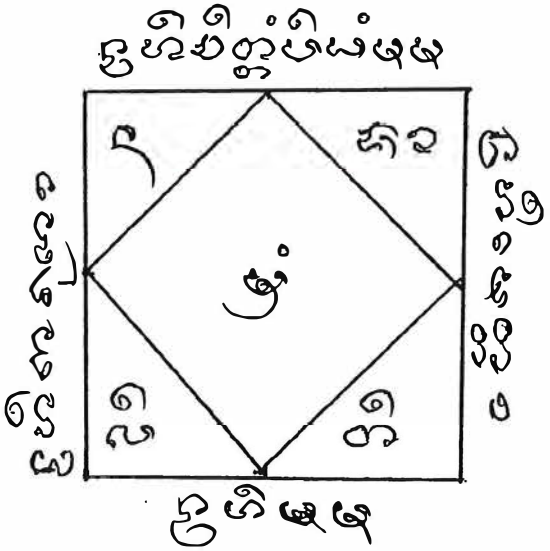

ยันต์พญาแหน่ง

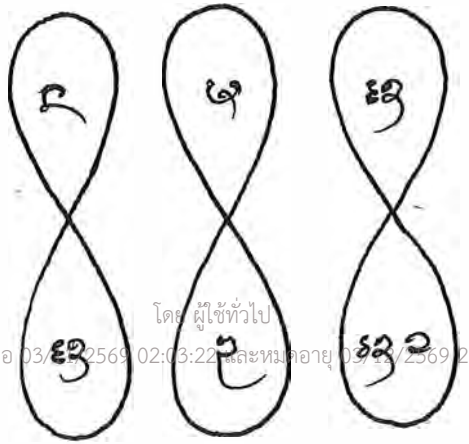

โดย: ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:28 และหมดอายุ 04/12/2569 23:59:59

ยันต์อิ่นแก้ว

ยันต์จันทสุริยา

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/[illegible]/2569 02:03:22 และหมดอายุ 09/[illegible]/2569 23:59:59

ดอกไม้ที่ไม่ควรเด็ด ไม่ควรดม

ความเชื่ออย่างหนึ่งเกี่ยวกับกับดอกไม้ในเรื่องของการเด็ดและดมคือห้ามเด็ดหรือดมดอมดอกไม้ต่อไปนี้

– ดอกแม่กำลัง ได้แก่ดอกไม้ของแม่กำลัง(โสเภณี) ดอกไม้ที่ขึ้นในบริเวณบ้านของแม่กำลัง

– ดอกแม่มาน ได้แก่ดอกไม้ของแม่มาน(คนมีครรภ์) ดอกไม้ที่ขึ้นบริเวณบ้านของแม่มาน

– ดอกปูชาพระเจ้า(อ่าน – ดอกปู่จาพะเจ้า) คือห้ามเด็ดดอกไม้ที่ถูกกำหนดให้เป็นดอกไม้สำหรับถวายเป็นพุทธบูชา ห้ามดมดอกไม้ที่ถวายเป็นพุทธบูชา

– ดอกไหว้ผี คือห้ามเด็ดดอกไม้ที่ถูกกำหนดให้เป็นดอกบูชาผี ห้ามดมดอกไม้บูชาผี

ดอกไม้ทำนายเหตุการณ์

ในแต่ละปี ถ้าอยากรู้เหตุการณ์บ้านเมือง ชาวล้านนาได้ข้อทำนายจากการสังเกตดอกไม้ดังที่ปรากฏในตำราเดิม เช่น

“ดอกบัวแดงแลพ้านแดงเกิดมีมาก ขุนใหม่จักปรากฏ”
(ปีไหนดอกบัวแดง และบัวสายออกดอกมาก ปีนั้นจะมีผู้นำใหม่ปรากฏขึ้น)

“ดอกอุบลเกิดมีมาก เจ้าผู้รู้บุญจักมารอด บ่อั้นตนบุญจักบังเกิด”
(ปีไหนดอกบัวขึ้นมาก ปีนั้นผู้มีบุญจะมาเมือง หรือผู้มีบุญจะบังเกิด)

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 23:59:59 เครื่องหมาย 03/11/2569 23:59:59

“ดอกหญ้าแฝกมีมาก บ้านเมืองสุคติ”
(ปีไหนหญ้าแฝกออกดอกมาก ปีนั้นบ้านเมืองสงบสุข)

“ดอกเพา(รัง) หน่วยเพามีมาก ถั่ว งา ข้าวป้าง สาลี จะมีมาก”
(ปีไหนต้นรังออกดอกมาก หรือมีผลดก ปีนั้นธัญพืช เช่น ถั่ว งา ข้าวฟ่าง ข้าวสาลีจะอุดมสมบูรณ์)

“ดอกไม้สรีมีมาก งัวควายแพร่หลาย บ้านเมืองสุคติ”
(ปีไหนต้นโพธิ์ออกดอกมาก วัวควายแพร่พันธุ์ได้ดี บ้านเมืองสงบสุข)

ฝันเห็นดอกไม้

ในตำราทำนายฝันโบราณล้านนามีการกล่าวถึงการฝันเห็นดอกไม้พร้อมคำทำนาย เช่น

– ฝันหันดอกบัวดอกพ้าน จังกอน นิลุบล ต้นไม้อันมีดอกรสหอม ฝูงนี้แม่นเปนข้าท่าน ก็จักได้พ้นออกเปนไท คันเปนไท ก็จักได้เปนยศนาฐาศักดิ์ชะแลฯ (ฝันเห็นดอกบัว บัวสาย บัวจงกล บัวขาบ ฝันเห็นต้นไม้ผลิดอกมีกลิ่นหอม ทายว่าหากเป็นข้าทาส จะได้เป็นไท หรือมิได้เป็นข้าทาสก็จะได้รับยศถาบรรดาศักดิ์)

– ฝันหันดอกบัวบานก็ดี กอดอกบัวเกิดมาก็ดี คันเปนลูกเชื้อ จักได้เป็นอุปราชชะแลฯ (ฝันเห็นดอกบัวบาน ฝันเห็นกอบัวผุดงอกขึ้น หากเป็นเชื้อสายกษัตริย์จะได้เป็นอุปราช)

– ฝันหันดอกบัวเกิดกลางหัวก็ดี ฝันทือลานก็ดีจักอยู่เย็นเปนสุขแก่ใจชะแลฯ (ฝันดอกบัวขึ้นกลางศีรษะ ฝันได้เครื่องประดับหูจะอยู่เย็นเป็นสุข)

– ฝันหันได้ดอกหญ้าแพรด หญ้าก่อน จักได้เป็นครูผู้ใหญ่
(ฝันได้ดอกหญ้าแพรก ดอกหญ้าเจ้าชู้ จะได้เป็นครูอาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่)

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

วันปลูกดอกไม้

การปลูกต้นไม้ของชาวล้านนามีตำราการปลูกพืชแต่ประเภทตามวันในสัปดาห์ดังนี้

วันอาทิตย์ ปลูกเอาหัว เช่น ข่า ขิง กระชาย

วันจันทร์ ปลูกเอาลำ เช่น กล้วย อ้อย

วันอังคาร ปลูกเอาใบ เช่น กล้วย

วันพุธ ปลูกเอาพิชชะ(ธัญญผล) เช่นข้าว ข้าวโพด ถั่ว งา

วันพฤหัสบดี ปลูกเอาเครือ(เถา) เช่น สะค้าน

วันศุกร์ ปลูกเอาผล เช่น มะม่วง มะพร้าว ลำไย

วันเสาร์ ปลูกเอายอดเช่น ตำลึง ผักปลัง

ต้นไม้ต่างๆเหล่านี้ล้วนมีดอก หากต้องการดอกของต้นไม้ประเภทใด โบราณท่านก็พิจารณาปลูกตามวันที่ตำรากำหนด

วันเก็บดอกไม้

ชาวล้านนาโดยทั่วไปจะไม่เก็บดอกไม้ในวันธรรมสวนะ เพราะวันธรรมสวนะเป็นวันที่รุกขเทวดารักษาศีล หากเก็บหรือเด็ดเทวดาจะไม่พอใจอาจบันดาลให้เกิดผลร้ายได้ นอกจากนี้ยังพบว่าชาวล้านนานิยมเก็บยอดหรือดอกขี้เหล็กมาบริโภคในวันเพ็ญเดือนหกเหนือ เพราะเชื่อว่าฤทธิ์ของยาจากขี้เหล็กจะบันดาลผลมากที่สุดในวันดังกล่าว

การเก็บดอกไม้

การเก็บดอกไม้ โดยปกติจะไม่เก็บพร่ำเพรื่อ เพราะถือว่าดอกไม้มีชีวิต เป็นของสูง เป็นสิ่งสำหรับบูชาและใช้ในพิธีกรรม ดังนั้นชาวล้านนาจึงให้ความสำคัญยิ่ง แม้การนำไปบูชาพระก็ต้องกล่าววาจาเป็นสำนวนที่ไพเราะก่อนเก็บ ดังสำนวนตัวอย่างต่อไปนี้

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ทุ่มคุ่มบานใบ งามใสบ่เส้า
จุ่งพาเอาเจ้า เข้าชั้นฟ้าเนรพานฯ

(เจ้าพุ่มต้นไม้ที่มีใบงามและกำลังดอกบานสวยงามไม่มีที่ติ ขอพาเอาเจ้าเข้าสู่สวรรค์ชั้นฟ้าและสู่แดนพระนิพพานเป็นที่สุด)

คะค่อมป้อมใบ หัวใจบ่เส้า
ข้าขอเก็บเอา แม่เจ้าไปทาน
ขึ้นสู่นิพพาน ชั้นฟ้าแด่เทอะฯ

(เจ้าดอกไม้ใบป้อม หัวใจเจ้าไม่มัวหมอง ข้าขอเก็บเอาเจ้าไปบูชาถวาย และเชิญเจ้าขึ้นสู่ชั้นฟ้าตลอดจนพระนิพพานเทอญ)

นางดวงดอกไม้ ย้อยปลายกิ่งหลาม
ยอดสร้อยนงราม งามใสบ่เส้า
ขอเชิญบุปผา ปูชาพระเจ้า
เข้าสู่นิพาน แด่เทอะฯ

(เจ้าดอกไม้ที่บานสะพรั่งอยู่ที่ปลายกิ่ง เจ้างดงามไม่มีที่ติ ขอเชิญเจ้าไปบูชาพระพุทธเจ้า แล้วเข้าสู่พระนิพพานเทอญ)

หักจากกิ่งโก๋ ลงจากกิ่งก๋า
ลาจากต้น หล่นจากใบ
ขอเชิญนายไป สู่นิพพานเทอะฯ

(ขอหักจากกิ่ง ต้นและใบ ขอเชิญเจ้าไปสู่พระนิพพานเถิด)

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 08:03:22 เวลาหมดอายุ 08/12/2569 23:59:59

จากตัวอย่างที่ยกมาล้วนเป็นการใช้ดอกไม้ที่เกิดจากความศรัทธา แล้วจึงตามมาด้วยวิธีปฏิบัติตามความหมายจนกลายเป็นที่พบเห็นเป็นปกติ อาทิ การใช้ดอกไม้

ในการถวายสิ่งที่เคารพศรัทธาที่ปรากฏให้เห็นโดยทั่วไป แม้กระทั่งการเสียบแซมดอกไม้บนมวยผมก็เป็นสิ่งแสดงนัยแห่งการบูชา กล่าวคือบูชาขวัญ บูชาเทวดาประจำตัวที่อยู่เหนือเกล้า บูชาพระพุทธเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนสถานเมื่อได้กรานกราบนบน้อมด้วยเศียรเกล้าเป็นต้น

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ภาวา

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 20:39:59

ทองกวาว ที่ล้านนาทั่วไปเรียก **"ก๊าวหรือกว๋าว"** ไทยอีสานเรียก **"จาน"** ภาคใต้เรียก **"จอมทอง"** ส่วนภาคกลางเรียก **"ทองต้น" "ทองธรรมชาติหรือทองพรหมชาติ"** เป็นพรรณไม้ในสกุล *Butea* วงศ์ Leguminosae หรือ Fabaceae ชนิด *Butea .monosperma* (Lam.) *Taub.* มักพบทั่วไปตามที่ราบลุ่ม ในป่าเบญจพรรณ และตามทุ่งนาในภาคต่างๆ ของไทย

ทองกวาว เป็นต้นไม้ที่อยู่ในแถบล้านนามาช้านาน ดังที่ปรากฏในโคลงนิราศหริภุญชัย โคลงที่เก่าแก่ที่สุดของไทยกล่าวไว้ในบทที่ ๔๐ ตอนที่กวีเดินทางและแต่งโคลงบรรยายสภาพข้างทางว่า

กวาวกวิวอโสกส้อย ส้มสุก
อวลอ่อนแกมใบทุก กิ่งก้าน
บ่เห็นนิรมย์รุก – ขาร่ม ยั้งเอ่
เห็นดอกดวงไม้ม้าน เยียะม้านอกเรียม

และในบทที่ ๖๑ ว่า

กวาวทองตังช่อช้อย ฉิมพลี
เหลืองหล่นเต็มปฐพี แผ่นหล้า
ยลบานหมู่ปักษี แสวงเสพ ชมเอ่
ตายชื่นลางแล้วกล้า มิได้เชยชม

ทั้งสองบทพอจะแปลความได้ว่า เห็นทองกวาว ทองกวิว (คล้ายทองกวาวแต่เล็กกว่า) อโศก (ส้มสุก) มีภาพนางไปแทรกแซมทุกกิ่งก้าน ไม่เห็นมีที่น่ารื่นรมย์เป็นร่มไม้ให้อาศัยเลย เห็นดอกไม้เหี่ยวเฉา พี่พลัดไปให้ใจของพี่เฉาไปด้วย....ช่อทองกวาวดอกจิกและดอกงิ้วหล่นเหลืองเต็มพื้นดิน เมื่อมองขึ้นไปเห็นฝูงนกแสวงหาคู่กันอยู่ ตัวพี่เองตายแล้วเกิดกี่ชาติ ก็คงมิมีโอกาสได้เชยชื่นนางเหมือนนกที่เห็น

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 07:09:22 และหมดอายุ 09/12/2569 23:59:59

อ่านโคลงนี้แล้ว นึกถึงเรื่องราวที่เล่าขานสืบต่อกันมาว่ามีอมนุษย์ประเภทหนึ่งมีสภาวะเป็นครึ่งคนครึ่งผี เป็นที่รู้จักกันในนาม **“ผีบ้าตาวอด”**

ผีบ้าตาวอดนี้ เด็กๆ กลัวกันมาก เพราะมันชอบลักพาเอาเด็กที่มักเล่นอยู่ตามลำพัง ฤดูกาลที่ผีบ้าตาวอดชอบลักพาเด็กมากที่สุด คือฤดูดอกทองกวาวและดอกงิ้วบาน อันเป็นฤดูที่เด็กๆ มักออกไปเล่นที่ไกลตาคน โดยเฉพาะการไปเก็บดอกทองกวาวและดอกงิ้ว เมื่อผีบ้าตาวอดพบเห็นและได้โอกาส มันจะจับเด็กมัดมือมัดเท้าใส่ถุงใหญ่แบกขึ้นบ่าไป หากเด็กส่งเสียงร้องโวยวายก็จะใช้ผงปูนขาวยัดเข้าปาก ทำให้เกิดอาการแสบร้อนจนไม่อาจร้องโวยวายได้อีก สำหรับเด็กที่จับได้ ผีบ้าตาวอดจะนำไปเป็นเครื่องสังเวย **“ขุมเงิน ขุมคำ”** ที่มันเคารพบูชา เรื่องนี้เป็นนิยายปรัมปราหลอกเด็กมิให้ซุกซน ดื้อดึง เมื่อถูกตักเตือนว่าอย่าไปเล่นไกล ไม่เช่นนั้นผีบ้าตาวอดจะจับไปไม่สามารถกลับมาได้อีก

กล่าวถึงประโยชน์ของทองกวาว ส่วนใหญ่จะนำมาตากแห้งแล้วต้มให้หมูกิน นอกจากนี้ยังพบว่ามีสรรพคุณทางยาคือ ดอกใช้รับประทานเป็นยาถอนพิษไข้ เป็นยาขับปัสสาวะ ใช้ผสมยาหยอดตา แก้ตาเจ็บและตาฟาง ยางของทองกวาวใช้รับประทานเป็นยาแก้ท้องร่วง ใช้ใบโขลกพอกฝีและริดสีดวงทวาร เมล็ดเป็นยารับประทานเพื่อขับถ่ายพยาธิไส้เดือน หรือบดผสมกับน้ำมะนาวทาแก้ผิวหนังอักเสบ เป็นผื่นหรือแสบร้อน

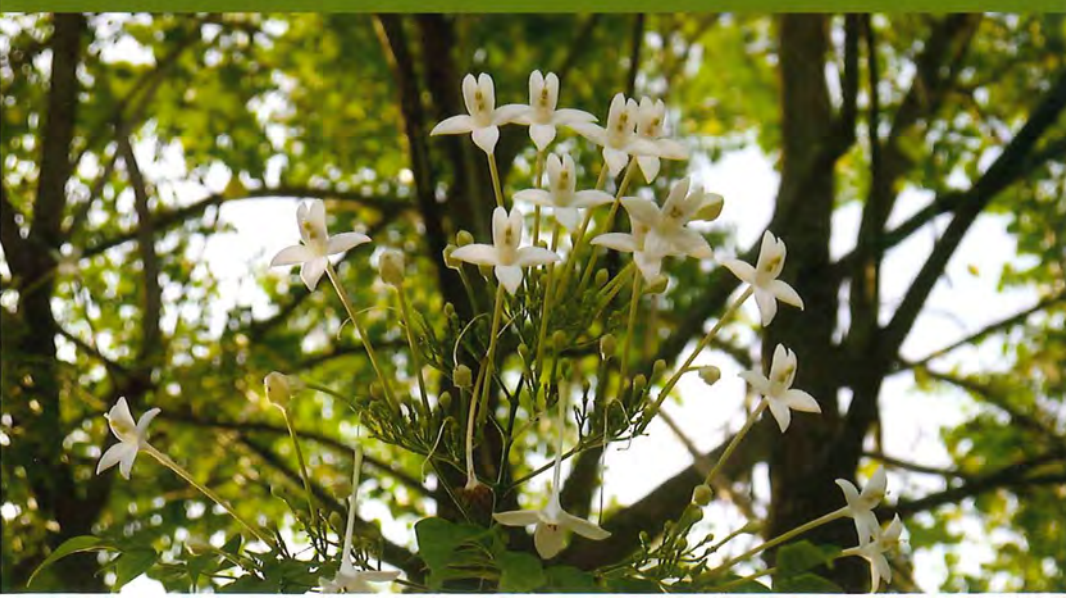

อนึ่งด้านความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าในอดีต ๒๘ พระองค์ ที่ปรากฏใน ตำนานมูลสาสนา ถือว่าต้นทองกวาวเป็นต้นไม้อันเป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าที่มีพระนามว่า **“เมธังกรพุทธเจ้า”** ดังนั้นต้นทองกวาวจึงถือเป็นต้นไม้โพธิฤกษ์อีกต้นหนึ่ง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

กาสะลอง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

กาสะลอง หมายถึง ปีบ มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Indian Cork Tree และมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ คือ *Millingtonia hortensis* L. f. ในวงศ์ Bignoniaceae เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สมัยโบราณ นิยมนำดอกกาสะลองมาตากแห้งแล้วเคล้ากับเส้นยาสูบ มวนเป็นบุหรี่สูบ ส่วนสรรพคุณทางยาพบว่ามีการใช้ส่วนรากเป็นยาบำรุงปอดและรักษาวัณโรค นอกจากนี้ยังใช้เป็นส่วนประกอบของยาหลายขนาน อาทิ ยาตับบวม ยาแก้ไข้ แก้เจ็บตา เป็นต้น

ในคัมภีร์ **"ทุติยมาลัย"** กล่าวถึงตอนพระมาลัยขึ้นไปบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ได้พบกับพระศรีอริยเมตไตรยโพธิสัตว์ ตอนหนึ่งพระมาลัยถามว่า หากมนุษย์ทั้งหลายอยากเกิดร่วมสมัยกับพระศรีอริยเมตไตรยพุทธเจ้า ควรกระทำบุญเช่นไร พระศรีอริยเมตไตรยโพธิสัตว์ตอบว่า **"...ผิว่าคนทังหลายปรารถนาใคร่หันยังข้าเมื่อเป็นสัพพัญญูพระพุทธเจ้าดั่งอั้น จุ่งฟังยังมหาเวสสันตรชาดอันประดับด้วยคาถาพันหนึ่งในวันเดียวสิ่เดียวเทอะ เมื่อจักฟังนำเอามายังเครื่องสักการปูชาทังมวลแล้วปูชายังมหาเวสสันตรชาดอันนั้นด้วยประทีปพันดวงก็ดี ด้วยดอกบัวพันดวงก็ดี ดอกนิลุบลพันดวง ดอกผักตบพันดวง ดอกกาสะลองก็พันช่อพันผืน ข้าวก็พันก้อน แล้วจุ่งฟังธรรมด้วยครพยำเทอะ"** ความว่า หากคนทั้งหลายอยากเห็นเราเมื่อตรัสรู้เป็นสัพพัญญูพระพุทธเจ้า ให้ฟังธรรมเทศนามหาเวสสันดรชาดกอันประกอบด้วยพระคาถาหนึ่งพันคาถา ฟังให้จบในวันเดียว และก่อนที่จะฟังให้สักการบูชาด้วยประทีป ดอกบัว ดอกนิลุบล ดอกผักตบ ดอกกาสะลอง ธงสามเหลี่ยม และก้อนข้าวนึ่งอย่างละหนึ่งพัน แล้วตั้งใจฟังด้วยความเคารพนอบน้อม

ด้วยเหตุนี้ ชาวล้านนาจึงเอาดอกกาสะลองบูชาในการฟังเทศน์มหาชาติ โดยการเอาไม้ไผ่ขัดแตะจำนวนสองแผ่นกระหนาบดอกกาสะลองเป็นแผง แขวนไว้รอบ ๆ ธรรมาสน์ โดยเฉพาะการฟังเทศน์มหาชาติ ในประเพณี **"ตั้งธรรมหลวง"** ช่วงเทศกาลลอยกระทงหรือประเพณียี่เป็งของทุกๆ ปี

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

นอกจากนี้ ชาวล้านนายังเล่าสืบต่อกันมาว่า ดอกกาสะลองเป็นดอกไม้บูชาพระแม่ธรณี โดยกล่าวกันว่าดอกกาสะลองที่บานสะพรั่งอยู่บนต้นจะยังมีกลิ่นหอมไม่มาก ต่อเมื่อตกหล่นกล่นเกลื่อน อยู่เหนือแผ่นดินจึงจะส่งกลิ่นหอมจรุงใจ และแผ่กลิ่นไปไกลทั่วแผ่นดิน หอมไปถึงสวรรค์ชั้นอินไท์ ชั้นพรหม ยมโลกเลยทีเดียว

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

เก็ดถะหวา

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

เก็ดถะหวา บางแห่งเรียก แคถะหวา (ออกเสียง **"แกถะหวา"**) **"ซ้อน"** หรือ **"ซ้อนห้อ"** เป็นชื่อของดอกไม้ หมายถึง พุดซ้อน พุดจีนหรือ พุดใหญ่ ชื่อทางวิทยาศาสตร์คือ *Gardenia jasmides* J.Ellis วงศ์ Rubiaceae

เก็ดถะหวา ชาวล้านนาถือเป็นไม้มงคลโดยเฉพาะสำหรับคนเกิดวันจันทร์ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เชื่อกันว่า มีคุณทางด้านโภคทรัพย์ ผู้ใดปลูกไว้ในบ้านจะสมบูรณ์พูนผล

ชื่อของดอกเก็ดถะหวา ถือกันว่าเป็นชื่อที่พ้องเสียงกับคำว่า **"วิวาห์"** อีกทั้งคำว่า **"ซ้อน"** หมายถึง **"คู่ซ้อน"** คือ **"คู่รัก"** จึงนิยมนำดอกเก็ดถะหวาไปเป็นดอกไม้ประดับบายศรี ในพิธีบายศรีสู่ขวัญคู่บ่าสาวงานมงคลสมรสด้วยการปลูกต้นเก็ดถะหวา นิยมปลูกทิศพายัพหรือทิศตะวันตกเฉียงเหนือโดยมักให้ผู้ชายที่เกิดในวันจันทร์ปลูกในวันเสาร์ เพื่อให้เกิดผลทางความเป็นมงคลตามความเชื่อ

นอกจากนี้ ชาวล้านนามีความเชื่อเรื่องของ **"พญาดอก"** โดยเชื่อว่าในแต่ละปีจะมีดอกไม้ที่เป็นพญา คือเป็นใหญ่แก่ดอกไม้ทั้งปวง เมื่อถึงวันสงกรานต์ หลังจากประกอบพิธีกรรมอาบน้ำดำหัวชำระกายตามขนบธรรมเนียมแล้วจะนำเอาดอกไม้ที่เป็นพญาดอกนี้ทัดหูหรือเสียบแซมที่มวยผม ด้วยเชื่อกันว่าจะทำให้มีอายุมั่นยืนยาว ดอกเก็ดถะหวา ถือเป็นหนึ่งในจำนวน **"พญาดอก"** ดังกล่าว โดยตำราได้ระบุดอกไม้พญาดอกที่คำนวณได้จากการนำเอาตัวเลขศักราชตั้ง หารด้วย ๘ ได้เศษเท่าไรทายตามเศษดังนี้

เศษ ๑ ดอกอูน ดอกเอื้อง
เศษ ๒ ดอกแก้ว
เศษ ๓ ดอกซ้อน (พุดซ้อน)
เศษ ๔ ดอกดู่ (ประดู่)
เศษ ๕ ดอกบัว
เศษ ๖ ดอกส้มสุก
เศษ ๗ ดอกบุนนาค
เศษ ๘ ดอกลิลา (ซ่อนกลิ่น)

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
วันที่ค้นหล[illegible]669 02:03:22 และหมดอายุ 0[illegible]

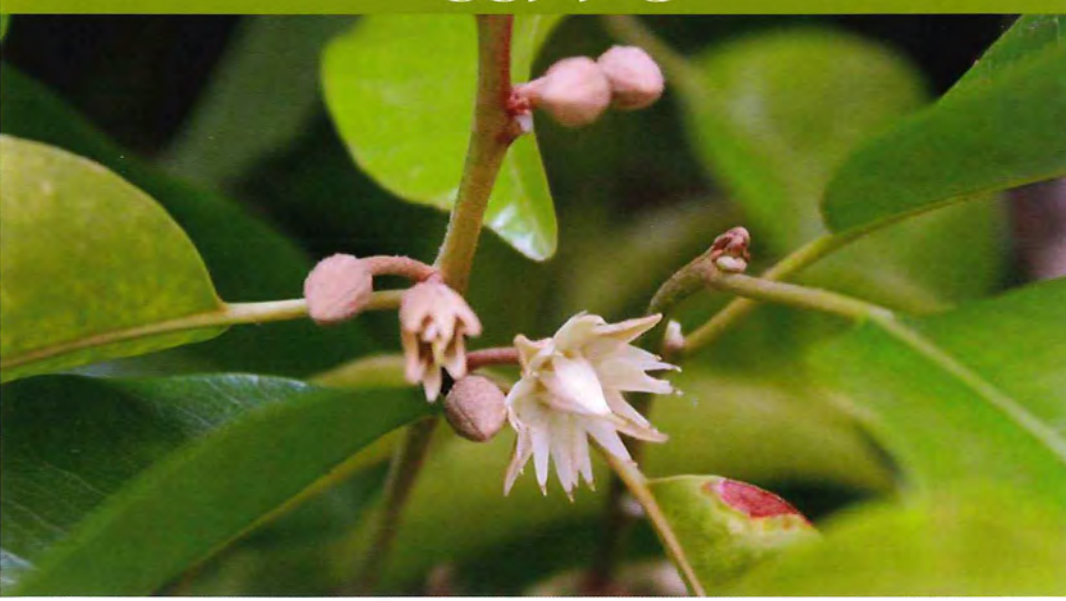

ด้านสรรพคุณทางยา มักใช้รากเป็นยาแก้ไข้ เปลือกและลำต้นแก้บิด ใบใช้พอกแก้ปวดศีรษะ และผลใช้กินขับพยาธิและขับปัสสาวะ เป็นต้น

เนื่องจากดอกเก็ดถะหวามีสีขาวจึงถือเป็นดอกไม้แทนความสะอาดบริสุทธิ์ของจิตใจ และมีกลิ่นหอมแทนความหอมของศีลธรรม ชาวล้านนาจึงนิยมถวายดอกไม้ชนิดนี้เป็นพุทธบูชากันโดยทั่วไป ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

แก้ว

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้จัดทำ
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:0[illegible]22 และสิ้นสุดอายุ 03/12/2569 23:59:59

แก้ว เป็นชื่อของดอกไม้ เรียกขานทั่วไปว่า **"ดอกแก้ว"** ตรงกับภาษาไทยกลางว่า **"ดอกพิกุล"** เป็นพรรณไม้ยืนต้นชนิด *Mimusops elengi* L. ในวงศ์ Sapotaceae

ชาวล้านนานิยมปลูกต้นแก้วไว้บริเวณบ้าน ด้วยถือกันว่าเป็นไม้มงคล สำหรับคนเกิดวันจันทร์ มีคุณทางเมตตามหานิยม สามารถปกป้องคุ้มภัยอันตรายได้ นอกจากนี้ยังเชื่อว่า เป็นไม้ที่มีเทพเจ้าสถิตอยู่ จึงนิยมใช้ไม้ชนิดนี้ทำด้ามอาวุธ ทำเสาบ้านเป็นต้น

การปลูกต้นแก้ว จะนิยมปลูกทิศเหนือหรือทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเรือน โดยปลูกในวันจันทร์หรือวันเสาร์ คนที่ลงมือปลูก มักให้หญิงสาวที่เกิดวันจันทร์เป็นผู้ปลูกเพื่อความขลังและศักดิ์สิทธิ์

ด้านสรรพคุณทางยา ส่วนของดอกเป็นหนึ่งในเกสรทั้งห้า เกสรทั้งเจ็ด และเกสรทั้งเก้า มีสรรพคุณช่วยบำรุงหัวใจ เปลือกของต้นแก้วใช้ต้มกับเกลืออมแก้ปวดฟัน ใบใช้เป็นยาแก้กามโรค เป็นต้น

ในวรรณกรรมเพลงซอล้านนา โดยเฉพาะเพลงซอประกอบละครร้องเรื่อง **"น้อยไชยา"** อันเป็นบทประพันธ์ของท้าวสุนทรพจนกิจ (ใหม่บุญมา) ได้เปรียบเทียบนางเอกคือ **"นางแว่นแก้ว"** เป็นเสมือนดอกพิกุลหรือดอกแก้วที่กำลังจะเป็นของคนอื่นไปแล้ว

ละครร้องเรื่องนี้ มีเค้าต้นเรื่องย่อว่า พระยาสามล้านเป็นเพื่อนกับท้าวไชยลังกา โดยที่พระยาสามล้าน มีเคหสถานอยู่บริเวณแจ่งกระต๋ำเมืองเชียงใหม่ ส่วนท้าวไชยลังกาตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณนอกประตูเมืองเวียงเชียงใหม่ด้านใต้ พระยาสามล้านมีบุตรชายชื่อ **“ไชยา”** ท้าวไชยลังกามีลูกสาวชื่อ **“แว่นแก้ว”** แม่ของแว่นแก้วเสียชีวิตตั้งแต่แว่นแก้วยังเล็ก ท้าวไชยลังกาจึงมีภรรยาใหม่ชื่อ **“อุษา”** ครอบครัวของพระยาสามล้านและท้าวไชยลังกาใกล้ชิดกัน และหมายมั่นจะให้ไชยาและแว่นแก้วได้แต่งงานกัน ส่วนไชยากับแว่นแก้วก็รักใคร่ชอบพอกันอยู่ แต่บังเอิญมีเศรษฐีโรงเลื่อยชาวไทใหญ่ชื่อ **“ส่างนันตา”** อาศัยอยู่แถบบ้านวังสิงห์คำ ติดลำน้ำปิง มีโอกาสได้พบเห็นแว่นแก้วก็รู้สึกพึงพอใจ

ส่างนันตาเป็นคนใจร้อน จึงได้ไปเจรจาของหมั้นหมายแว่นแก้วจากท้าวไชยลังกาและนางอุษา ฝ่ายนางอุษาผู้เป็นแม่เลี้ยงก็พึงพอใจเพราะเห็นว่าเป็นเศรษฐีเจ้าของโรงเลื่อย มีฐานะดี ส่วนท้าวไชยลังกายังไม่ได้ตกปากรับคำ เพราะเคยหมายมั่นจะให้แต่งงานกับไชยา และที่สำคัญจะต้องถามความสมัครใจจากเจ้าตัว คือแว่นแก้วก่อน

เมื่อแว่นแก้วรู้เรื่องที่ส่างนันตามาขอหมั้น จึงนัดหมายไชยาให้ไปพบกันที่ห้วยแก้ว บทร้องหรือเพลงซอตอนที่พบกัน ไชยาถามแว่นแก้วว่า

ดวงดอกไม้เบ่งบานสลอน ฝูงภมรแม่เผิ้งสอดไซ้
ดอกพิกุลของพี่ต้นใต้ ลมพัดไม้มาสู่บ้านตู๋
รู้แน่ซัดเข้าสู่สองหู ว่าสีชมพูถูกปล้ำเก๊าเนิ้ง
เก๊ามันต๋ายปล๋ายมันเสิ้ง ลำกิ่งเนิงตายโค่นโตยแนว
ดอกพิกุลก็คือดอกแก้ว ไปเป๋นของเป๋นแล้วเนอ

โดย ผู้ใช้งาน เมื่อ 03/11/2569 02:03:22 ที่ IP 171.101.[illegible]

(มวลดอกไม้ที่กำลังบานสะพรั่ง ย่อมมีฝูงภู่ผึ้งภมรบินตอมเคล้าเกสร ดอกพิกุลของพี่ที่บานอยู่ทิศใต้โน้นก็คงเช่นเดียวกัน เพราะมีเสียงเล่าลือมาถึงหูพี่ว่า ดอกพิกุลถูกโค่นลำต้น เมื่อลำต้นถูกตัดโค่น กิ่งก็ล้มไปด้วย และดอกก็คงเป็นของคนอื่นไปแล้ว)

การที่กวีเปรียบเทียบแว่นแก้วเป็นเสมือนดอกพิกุล เพราะกวีอาศัยเสียงพ้องคือคำว่า **“แก้ว”** อันเป็นชื่อของดอกพิกุลที่ชาวล้านนาเรียกดอกแก้ว เนื้อเพลงจึงเป็นบทกวีที่ไพเราะเหมาะสม จนเป็นเพลงซอที่ติดปากติดหูผู้คน กลายเป็นเพลงอมตะ และดอกแก้วก็กลายเป็นดอกไม้ยอดนิยมของชาวล้านนาไปด้วย

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

จำปา

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

จำปา เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในอินเดีย ชวาและพม่า มีชื่อเป็น ภาษาสันสกฤตว่า จัมปากะ ชื่อภาษาอังกฤษคือ Sonchampa. Champak. Orange Chempaka ชื่อทางพฤกษศาสตร์คือ *Michelia champaca* L. ในวงศ์ Magnoliaceae

ชาวล้านนานิยมปลูกต้นจำปากันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะนิยมปลูกในวัด ไม่นิยมปลูกในบ้าน เพราะเชื่อตามคัมภีร์ **"พิษณุตามนางธรณี"** ที่กล่าวว่า **"ไม้แก้ว ไม้จำปา ไม้ตาเสือ อย่าปลูกไว้ใกล้เรือน คันว่ามันใหญ่มาเพียงเรือนก็มักหอมดอก บ่ดี อันนึ่งมักเป็นภัยต่าง ๆ"** คือต้นพิกุล ต้นจำปา และต้นยอ ถ้าลำต้นสูงพอ ๆ กับหลังคาเรือนจะมีดอกหอมตลบ จะทำให้เกิดเพทภัยต่าง ๆ แต่ก็พบว่าในบางท้องถิ่นปลูกไว้ในบ้านถือกันว่าเป็นไม้เสี่ยงทาย กล่าวคือถ้าจำปาผลิดอกออกใบงอกงามดี เจ้าของจะเจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าต้นจำปาเหี่ยวเฉา ใบเหลืองหล่นเหมือนจะยืนต้นตาย เชื่อว่าเจ้าของจะหมดสิ้นวาสนาหรืออายุสั้นลง

อย่างไรก็ตาม ดอกจำปาก็เป็นดอกไม้ยอดนิยม คนโบราณนิยมใช้ดอกจำปาบูชาพระ บางคนนำดอกสดบูชา บางคนนำดอกสดไปแช่น้ำบรรจุขวดบูชา และเนื่องจากจำปามีกลิ่นหอม หญิงสาวจึงชอบเด็ดจำปา มาเสียบแซมมวยผม หรือใช้เส้นผมพันที่กลีบดอกแล้วปล่อยให้ย้อยห้อยลงมาตามเส้นผม

นอกจากนี้ ยังมีความเชื่อเรื่องอาถรรพ์ของดอกจำปาด้วย คือเชื่อว่าดอกจำปาเป็นดอกไม้ที่ใช้ในทางเสน่หาได้ดี ดังนั้น หากหญิงสาวใดเก็บดอกมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำปาที่ขึ้นในวัด ก่อนดมกลิ่น ให้เอาดอกจำปานั้นมาลอดใต้ขาก่อน เพราะถ้ามีชายใดเป่าเสกคาถาให้สาวลุ่มหลงไว้ที่ดอก คาถานั้นจะได้เสื่อมไป ดังมีนิทานเล่ากันว่า มีสามเณรรูปหนึ่ง ท่านสมภารบังคับให้ท่องบทสวดมนต์ชื่อ **"บทขัดมังคลสูตร"** ที่ขึ้นต้นด้วย **"เย สันตา"** สามเณรรูปนั้นท่องมนต์ไปพลางเล่นไปพลาง แม้จะปีนป่ายขึ้นต้นจำปาก็ยังท่อง บังเอิญมีสาวรุ่นมาตักน้ำที่บ่อน้ำของวัด ซึ่งอยู่ใกล้

โดย เก็บข้อมูลไว้
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ต้นจำปานั้น สาวรุ่นได้เอ่ยปากขอให้สามเณรช่วยเด็ดดอกจำปาให้ พอดีมีมดดำเกาะอยู่ที่ดอก สามเณรจึงเป่าเอามดออกแล้วส่งให้สาว ทันทีที่สาวเจ้าได้สูดดมดอก ก็บังเกิดหลงใหลมีใจปฏิพัทธ์ในสามเณรนั้น จนกินไม่ได้นอนไม่หลับไปเลยทีเดียว

ด้านคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าในอดีต ๒๔ พระองค์นั้น มีพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งพระนามว่า **“พระอัตคทัสสีพุทธเจ้า”** ได้ตรัสรู้องค์หนึ่งพระนามว่า **“พระเทวาเทวพุทธเจ้า”** มาตรัสรู้ใต้ต้นจำปาเช่นกัน

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ชะนิ่ง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดยผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/12/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ชะมั่ง อ่านออกเสียงตามสำเนียงล้านนาว่า **"จ๊ะมั่ง"** หมายถึง เล็บมือนาง มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Combretum indicum* (L.) Defilipps ชื่อสามัญ คือ Dranen Sailor, Rangoon Ceeper อยู่ในวงศ์ Combretaceae บางถิ่นเรียก จ๊ามั่ง จีมั่ง ก็มี

คนไทยโบราณไม่นิยมปลูกชะมั่งไว้ในบริเวณบ้าน เพราะถือว่าเป็นไม้อัปมงคล ซึ่งเรื่องนี้ยังหาข้ออธิบายไม่ได้ แต่สำหรับชาวล้านนาแล้วถือว่าชะมั่งเป็นไม้ **"ข่ม"** หรือทำลายมนต์ขลัง กระนั้นก็ยังนิยมปลูกไว้บริเวณซุ้มประตูหน้าบ้าน เพื่อข่มศัตรูที่มีอาคมกล้า กล่าวคือ หากผู้ใดมีอาคมแกร่งกล้า เมื่อได้ลอดผ่านประตูเข้าสู่บริเวณบ้าน อาคมจะอ่อนพลังโดยทันที การปลูกชะมั่งขึ้นเป็นซุ้มประตูจึงเป็นการป้องกันศัตรูอย่างหนึ่ง

มูลเหตุความเชื่อนี้มีต้นตอมาจากเรื่องเล่าขานกล่าวถึงตำนานพระนางจามเทวีกับขุนหลวงวิรังคะ ซึ่งเรื่องราวนี้มีปรากฏเป็นวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะเล่าสืบต่อกันมาว่า

ขุนหลวงวิรังคะ เป็นหัวหน้าชนเผ่าลัวะที่ตั้งเมืองอยู่บริเวณเชิงดอยสุเทพ เมื่อทราบข่าวว่าพระนางจามเทวีมาครองเมืองหริภุญชัยนั้นมีความงามเป็นเลิศ ขุนหลวงจึงประสงค์จะได้พระนางเป็นมเหสี เมื่อส่งทูตไปขอพระนาง เพื่ออภิเษก พระนางก็บ่ายเบี่ยง บ่อยครั้งเข้าพระนางก็หาอุบายให้ขุนหลวงพ่ายหอกจากดอยสุเทพให้ไปตกที่กลางเมืองหริภุญชัย

ไทยเข้มแข็ง
เรียกดูเมื่อ: 07/11/2569 12:03:22 | พิมพ์โดย: 0530272369 | 0530272369

ในครั้งแรกนั้นขุนหลวงพุ่งหอกไปตกนอกเมือง พระนางเห็นเช่นนั้นก็เกรงว่าจะได้ตกเป็นชายาของขุนหลวงซึ่งเป็นคนป่า จึงหาวิธี **"ข่ม"** ให้ขุนหลวงเสื่อมจากอิทธิฤทธิ์อำนาจกฤตยาคม โดยกรรมวิธีต่าง ๆ และหนึ่งในกรรมวิธีนั้น พระนางเอาผ้าถุงที่เปื้อนประจำเดือนมาทำเป็นหมวก แล้วเอาดอกเล็บมือนางที่ผ่านการสัมผัสกับอวัยวะเพศคละเคล้ากับเลือดประจำเดือนเสียบแซมประดับ ให้ทูตนำไปให้ขุนหลวงสวม ผลที่ตามมาก็คือ ขุนหลวงไม่สามารถพุ่งหอกให้ไปตกกลางเมืองหริภุญชัยได้เพียงแค่พุ่งหอกไปตกไกลแค่เชิงดอยสุเทพเท่านั้น ความตอนนี้ อาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์ รจนาไว้ในหนังสือ **"กาพย์เจี้ยจามเทวี และวิรังคะ"** ในบทที่ ๑๓๗๘ – ๑๓๘๐ และบทที่ ๑๔๒๔ – ๑๔๒๕ ว่า

๑๓๗๘

โฉมนาง จามเทวี ทรงยินดี เป็นไหนไหน
ให้หา ชิ้นชั้นใน มาทำหมวก ให้ราชา
เลือกผ้า ผืนเปื้อนเปรอะ รอยเลือดเกรอะ เก่าคร่ำคร่า
ประดับ แล้วประดา เป็นมาลา ใบงามครัน

๑๓๗๙

ปักหมวก ด้วยเส้นทอง งามกะก่อง แพรวพรายพรรณ
ดอกคำ ช่อไหวสั่น ปักรายรอบ อลังการ
อีกทั้ง ดอกชะมั่ง เทวีสั่ง หากดอกบาน
ประดับ งามตระการ บนยอดหมวก สวยโสภี

๑๓๘๐

ดอกนี้ ก่อนประดับ ท้าวเธอจับ จิ้มของดี
กลั้วเกลือก คาวราคี แล้วจัดแจง แต่งมาลา
เป็นหมวก งามยิ่งยวด ใครเห็นอวด งามโสภา
ฝากถวาย ลัวะราชา เหมาะเข้าท่า สำหรับทรง

โดย ผู้ใช้ที่ถูก
/2569 02:03:22 แ 3:59:59

๑๔๒๓

คว้าหมวก สวมเศียรเกล้า ขุนลัวะเจ้า บ่สังวร
ถูกมอญ ต้มมาก่อน บ่รู้จัก ยั้งชั่งใจ
เสวย ซึ่งลูกยอ ชอบสอพลอ เสียกระไร
เวรกรรม ตามทันใด คุณไสย เริ่มทำงาน

๑๔๒๔

คว้าซึ่ง พระโตมร รำงามงอน สวยสะคราญ
เล็งหมาย หึกเหิมหาญ กลางนคร ลำพูนชัย
พุ่งเสน้า แสงใสสด นักษัตรบถ ดาวหางใหญ่
คำราม ปานปอกไฟ เฝ่าหนักแสน ตัดนภา

๑๔๒๕

บ่ถึง หริภุญชัย หมดแสงใส ขึ้นเวหา
ตกที่ เชิงปัพพตา สนั่นก้อง ทั่วไพรวัน
ขุนลัวะ วิงเวียนวน เซเหหน กายาสั่น
หทัย ดิ้นแดยัน รู้ฉับพลัน ว่าถูกมนต์

อนึ่ง ชาวล้านนาเชื่อกันว่า ดอกชะมั่งแต่เดิมมีดอกสีขาวบริสุทธิ์ แต่พอถูกพระนางจามเทวีนำไปคลุกเคล้ากับประจำเดือน ตั้งแต่นั้นดอกชะมั่งจึงมีสีขาวสลับแดง ดังที่ปรากฏใน **"กาพย์เจี้ยจามเทวี และวิรังคะ"** บทที่ ๑๓๘๑ ว่า

อันว่า ดอกชะมั่ง ก่อนเกรอะกรัง สีมั่นคง
ขาวสะอาด งามดำรง อะคร้าวเคื้อ ก่องประไพ
ถูกย้อม ให้เปื้อนเปรอะ แต่งเลอะเทอะ เปลี่ยนสีใหม่
แต่นั้น ชะมั่งไพร เปลี่ยนสีขาว สลับแดง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

อย่างไรก็ตาม ความเชื่อเรื่องของดอกชะมั่งที่สามารถทำลายมนต์ขลังนั้น เป็นต้นเหตุให้อริยาจารย์นิยมปลูกต้นชะมั่งไว้ในบริเวณวัด โดยมักปลูกขึ้นเป็นซุ้ม ให้ความร่มรื่นเหมาะสำหรับนั่งปฏิบัติธรรม ทั้งนี้คงเป็นกุศโลบายไม่ให้พระสงฆ์มีอิทธิฤทธิ์หรือกฤตยามนต์อันเป็นสิ่งขวางกั้นการบรรลุธรรมขั้นสูงก็อาจเป็นได้

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ตาเหิน

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:32 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ตาเหิน ล้านนาบางถิ่นเรียก ต๋ำเหิน ต๊ายเหิน ต๋ำห่าน ต๊ายห่าน ไทยอีสานเรียก สะเตเล เฉพาะมหาสารคามเรียก ตาห่าน เหินแก้ว เหินคำ ภาคตะวันออกแถวจันทบุรีและระยองเรียก ลันเต หรือ เลเป ส่วนภาคกลางเรียก กระทายเหิน มหาหงส์ หรือ หางหงส์ มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Hedychium coronarium* J.Koenig. ในวงศ์ Zingiberceae ชาวล้านนานิยมปลูกตาเหินไว้บริเวณใกล้บ่อน้ำ ซึ่งมักเป็นบริเวณที่ถูกกั้นไว้เฉพาะต้นไม้สำหรับใช้ในพิธีกรรม อาทิ หมากผู้หมากเมีย โกศลไม้ดอกสำหรับบูชา เป็นต้น สาเหตุที่ต้องปลูกไว้ในบริเวณดังกล่าวเพราะชาวล้านนาเชื่อว่าตาเหินเป็นไม้มงคล บ้านใดปลูกไว้จะอยู่ดีมีสุข เป็นที่รักของเหล่ามนุษย์และเทวดาทั้งหลาย พร้อมเสริมอำนาจบุญบารมีให้แก่กล้า

ในการปลูกต้นตาเหิน โบราณให้ปลูกด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน โดยเลือกปลูกวันพฤหัสบดีเฉพาะช่วงเดือนขึ้น ปลูกเสร็จให้ใช้น้ำเจ็ดบ่อรดให้ชุ่ม แล้วกลบด้วยหินสามท่า คือก้อนหินที่มาจากท่าน้ำ ๓ ท่า

ดอกตาเหิน ล้านนาถือเป็นดอกไม้ชั้นสูง เป็น **“ดอกไม้เวียงสวรรค์”** ดังตัวอย่างวรรณกรรมที่ชี้ให้เห็น เช่นวรรณกรมคำร่ายสำหรับเรียกขวัญนาค ฉบับวัดพันตอง ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่บทหนึ่ง ตอนพรรณนาชนิดของดอกไม้ที่ประดับบายศรีว่า

โดย สงวนไว้ สำนักหอสมุดกลาง
สามารถดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

สุคันธาดอกไม้ หอมซะไซ้เข้าในทรวง
พู่ชมดวงบ่หื้อช้ำ เอื้องเผิ้งซ้ำเรื่อเหิงเมิน
หอมตาเหินรสชื่น หอมเถิงแสนหมื่นหล้าเมืองพรหมฯ

(ดอกไม้หอม ส่งกลิ่นหอมเข้าถึงในทรวง แม้แมลงภู่จะไต่ตอมดอมดมชมกลิ่น แต่ก็มิได้ให้ดอกไม้นั้นช้ำ ดอกเอื้องผึ้งยิ่งสวยสดงดงามนาน หากกล่าวถึงความหอมแล้ว ตาเหินชื่อว่าเป็นดอกไม้ที่หอมที่สุด หอมไกลไปถึงหมื่นโลก กระทั่งสวรรค์ชั้นพรหมเลยทีเดียว)

อีกบทหนึ่งว่า

ดอกน้อยใหญ่นานา บุปผามาลาหอมยิ่ง
คันธะกลิ่นจึ่งเจือจาน ตาเหินตาห่านกำพอบาน
หอมดั่งจักเหินฌาณ สู่สวรรค์ชั้นแก้ว
หอมเลิศแล้วสู่นิพพานา ทิพยมาลาตาเหินเฮยฯ

(ดอกไม้น้อยใหญ่ ส่งกลิ่นหอมขจรขจายฟุ้งไป ยิ่งกลิ่นของดอกตาเหินที่กำลังบาน เป็นกลิ่นทิพย์ หอมปานได้เหาะเหินขึ้นสู่สวรรค์ชั้นแก้ว กระทั่งถึงนิพพาน)

ในวรรณกรรมคำซอบทเกี้ยวสาวโบราณทำนองเชียงแสน บทหนึ่งได้กล่าวถึงตนเปรียบดังดอกมะลิซ้อนที่กำลังบานซ้อนคือเป็นคู่รักกับนางผู้เป็นเสมือนดอกตาเหินอันสูงส่ง แต่เผอิญมีผู้ร่ำรวยเงินทองมาแทรกกลางระหว่างเรา เรื่องนี้พอมีคนร่ำลือมาถึงตนก็ให้นึกอยู่ในใจว่า ที่ผ่านมานางอาจเพียงหลอกลวงให้หลงรักก็ได้ บทซอดังกล่าวคือ

จี๋จี๋ดอกมะลิซ้อน มาบานซ้อนกับดอกตาเหิน
จี๋จี๋ดอกเอื้องเงิน บ่หล้างมาขั้นตาเหินเมื่อยามหล้า
พระพายหนอมาตี พัดวีมาเถิงข้า
บ่หล้างมาจุน้อยพี่ เมาลมฯ

โดย ผู้ใช้ บางกอกน้อย 04/11/2569 02:03:22 ถึง 04/12/2569 23:59:59

นอกจากนี้ ยังมีการค้นพบว่าส่วนที่เป็นเหง้าของตาเหินยังมีสรรพคุณทางยา กล่าวคือนำเอาเหง้ามาตากแห้งสนิทแล้วบดละเอียดผสมน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอนกินแก้กษัย (การป่วยที่เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ ทำให้ร่างกายเสื่อมโทรม ซูบซีด โลหิตจาง ปวดเมื่อย) ใช้เป็นยาบำรุงกำลัง บำรุงไต เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าชาวล้านนาถือว่าดอกตาเหินเป็นดอกไม้ชั้นสูง ชื่อของดอกตาเหิน มีคำว่า **"เหิน"** ในความหมายที่เลื่อนระดับขึ้นสู่ที่สูง จึงนิยมนำดอกตาเหินใส่พานไปบูชาพระที่วัดในวันธรรมสวนะ โดยเชื่อตามความหมายในอันที่จะยกระดับจิตขึ้นสู่ระดับที่สูง รวมถึงเชื่อตามคตินิยมทางพระพุทธศาสนาโดยมุ่งหวังจะเป็นสื่อนำพาจิตวิญญาณไปสู่สวรรค์ และพระนิพพานเป็นที่สุด

เพื่อ ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

บุนนาค

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ภาพประกอบ : ฐานข้อมูลพรรณไม้ องค์การ...วิทยาศาสตร์

บุนนาค มีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า **"สารภีป่า"** ชื่อภาษาไทยใหญ่ว่า **"ก๊ำก่อ"** ชื่อภาษาอังกฤษ คือ Iron wood, Indian rose chestnut มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Mesua ferrea* L. ในวงศ์ Calophyllaceae

คนไทยเชื่อกันมาแต่โบราณว่าชื่อ **"บุนนาค"** แสดงความเป็นมงคล บ่งบอกถึงความสุข ความประเสริฐ มีแต่สิ่งที่ดีงาม โชคลาภ และโภคทรัพย์หลั่งไหลเข้าหาอย่างไม่ขาดสาย และยังมีอำนาจในการป้องภัยจากสัตว์ร้ายและศัตรู ขับไล่สิ่งอุบาทว์และความอัปมงคลออกจากชีวิตของเจ้าของ

ชาวล้านนานิยมปลูกต้นบุนนาคไว้ในบริเวณบ้านโดยเฉพาะทิศตะวันตก และมักปลูกในวันเสาร์เพื่อความเป็นสิริมงคลตามความเชื่อ

ในคติทางพระพุทธศาสนาได้ให้ความสำคัญกับดอกบุนนาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถวายดอกบุนนาคเป็นพุทธบูชาจะได้อานิสงส์มหาศาล

พระไตรปิฎก ฉบับธรรมทาน หัวข้อ **"ปุนนาคปุปผิยเถราปทาน"** ได้กล่าวถึงผลแห่งการถวายดอกบุนนาคของพระปุนนาคปุปผิยเถระว่า

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 ดาวน์โหลดอายุ 03/12/2569 23:59:59

“เราเป็นพรานเข้าไปยังป่าใหญ่ เราได้พบต้นบุนนาคมีดอกบาน จึงระลึกถึงพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด ได้เลือกเก็บดอกบุนนาคนั้น เอาแต่ที่มีกลิ่นหอมสวยงาม แล้วก่อสถูปบนเนินทราย บูชาแด่พระพุทธเจ้าในกัปป์ที่ ๙๒ แต่กัปป์นี้ เราได้บูชาพระพุทธเจ้าด้วยดอกไม้ใด ด้วยการบูชานั้น เราไม่รู้จักทุคติเลย นี้เป็นผลแห่งพุทธบูชาในกัปป์ที่ ๙๑ แต่กัปป์นี้ ได้มีพระเจ้าจักรพรรดิ์พระองค์หนึ่งทรงพระนามว่า “ตโมนทะ” ทรงสมบูรณ์ด้วยแก้ว ๗ ประการ มีพละมาก คุณวิเศษเหล่านี้ คือปฏิสัมภิทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ เราทำให้แจ้งชัดแล้ว พระพุทธศาสนาเราได้ทำเสร็จแล้ว ดังนี้”

ในพระไตรปิฎก ฉบับเดียวกัน หัวข้อ **“คิริปุนนาคิยเถระปทาน”** กล่าวถึงผลแห่งการถวายดอกบุนนาคของพระคิริปุนาคิยเถระว่า **“ครั้งนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าโสภิตะ ประทับอยู่ที่ภูเขาจิตตกูฏ เราได้ถือเอาดอกบุนนาคเข้ามาบูชาในพระสยัมภูในกัปป์ที่ ๙๔ แต่กัปป์นี้เราได้บูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยการบูชานั้น เราไม่รู้จักทุคติเลย นี้เป็นผลแห่งพุทธบูชา เราเผากิเลสทั้งหลายแล้ว พระพุทธศาสนาเราได้ทำเสร็จแล้ว ดังนี้”**

อนึ่งชาวล้านนาถือว่าต้นบุนนาค เป็นต้นไม้โพธิฤกษ์ คือเป็นต้นไม้ที่เป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าที่มีพระนามว่า **“สุมังคลพุทธเจ้า”** จึงนิยมปลูกต้นบุนนาคไว้ในวัดวาอารามโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่ามีการนำเอายอดอ่อนของบุนนาคไปเป็นเครื่องสักการะคู่กับยอดอ่อนของต้นหว้า ถวายเป็นพุทธบูชาอีกด้วย

จากเรื่องราวที่เชื่อมโยงกันดังกล่าว ถือได้ว่าต้นบุนนาคเป็นต้นไม้ที่มีความเป็นมาและมีความหมายต่อพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาที่ตั้งมั่นอยู่ในดินแดนล้านนาแห่งนี้

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ลมแล้ง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ลมแล้ง ตรงกับภาษาไทยกลางว่า ราชพฤกษ์ ไทยอีสานเรียก **คูน** และไทยภาคใต้เรียก **ลักเกลือ ลักเคย** หรือ อ้อดิบ เป็นพรรณไม้ชนิด *Cassia fistula* L. ในวงศ์ Leguminsae หรือ Fabaceae

กล่าวถึงประโยชน์ของลมแล้งนั้น ลมแล้งมีประโยชน์มากมาย เช่น ไม้ลมแล้งใช้ทำด้ามมีด ด้ามขวาน ด้ามจอบ ด้ามเสียม คันไถ สากตำข้าว เสาบ้านเสาเรือน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสรรพคุณทางยา เช่น **ราก** เป็นยาระบาย ยาปรุงแก้ไข้ โรคหัวใจ แก้โรคกลากเกลื้อน **เปลือก** ใช้บดทาฝี ผดผื่น แก่น ใช้รับประทานขับพยาธิ แก้โรครำมะนาด ใบ ใช้ฆ่าเชื้อโรคผิวหนัง เป็นยาระบาย ดอก แก้ไข้และรักษาแผลเรื้อรัง ส่วน เมล็ด ใช้เป็นยาระบายได้ดี

ในด้านของความเชื่อคนไทยโบราณถือว่า ลมแล้งเป็นไม้มงคล มีผลให้เจ้าของเจริญรุ่งเรือง มีเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ในลักษณะเดียวกันนี้ ชาวไทยอีสานเชื่อว่าจะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรืองเป็นทวีคูณ เพราะมีชื่อว่า **"คูน"** อันเป็นนามมงคล จึงนิยมปลูกในบริเวณที่อยู่อาศัย โดยนิยมปลูกไว้ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และเมื่อต้องการใช้ไม้มงคลในพิธีสำคัญ ลมแล้งจะมีบทบาท เช่น ใช้ลงเป็นเสาหลักเมือง ใช้ทำเป็นยอดธงชัยเฉลิมพลของกองทัพทหาร และใช้เป็นคทาจอมพล เป็นต้น

สำหรับชาวล้านนา ไม่นิยมปลูกลมแล้งในบริเวณที่อยู่อาศัย แต่ในความเชื่อก็ยังถือเป็นไม้มงคล เช่น ใบไม้ที่จะนำมาผูกเสามงคล ในพิธียกเสามงคล โดยเฉพาะเดือน ๑๑ ๑๒ และเดือนเกี๋ยง (เดือนอ้ายเหนือ) โบราณให้ใช้ใบลมแล้งผูก

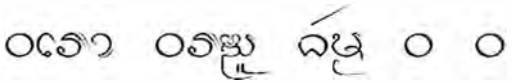
ในการสร้างกลองสำคัญ อาทิ กลองบูชาหรือกลองสะบัดชัย ไม้ที่เหมาะกับการทำกลอง ตามตำราลักษณะกลองของวัดนันทาราม ตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏจารึกในใบลานว่า ***"ไม้ลมแล้งเปนดั่งแก้ว ไม้ดู่เปนดั่งเงิน ไม้สักเป็นดั่งคำ"*** คือไม้ที่เหมาะสำหรับทำกลอง ถ้าได้ไม้ ลมแล้ง ก็มีคุณค่าเสมอดั่งแก้วมณี ไม้ประดู่มีคุณค่าดั่งเงิน และไม้สักมีคุณค่าเสมอดั่งทองคำ

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

นอกจากนี้ยังพบว่า ในพิธี **“ห้ามฝน ห้ามลม”** วิธีหนึ่งท่านให้นำใบ **“ลมแล้ง”** ที่มีลักษณะสมบูรณ์ไม่มีตำหนิ จำนวน ๗ ใบ แต่ละใบให้ลงอักขระคาถา

แล้วเสกด้วยคาถาว่า

“วะโร วรัญญู ธัมมะ วะวะ”

แล้วกลั้นลมหายใจเอาพระพุทธรูปนั่งทับไว้ เชื่อว่าจะสามารถหยุดลมฝนได้

ช่วงหน้าร้อน อากาศแห้ง แต่ลมแล้งชูช่อไสวต้านไอแดด เหลืองสะพรั่งตามฝั่งมรรคาทาง ดูสง่างามสมเป็นดอกไม้ประจำชาติของไทยไปตลอดกาลนาน

โดย ผู้ใช้ทั่วไป

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

สะบันงา

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

สะบันงา ตรงกับภาษาไทยกลางว่า กระดังงา มีถิ่นกำเนิดแถบอินเดีย มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Y lang Y lang. Perfume Tree. I lang – I lang. Kenanga cananga มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Cananga odorata* (Lam.) Hook.f.Thomson เป็กนไม้ต้นขนาดใหญ่ อีกชนิดที่เป็นไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็กเป็นพืชชนิดเดียวกันที่เป็นพันธุ์ต้นเล็ก มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า C. *odorata* (Lam.) Hook.f.Thomson var. *fruticosa* (Craib) J. Sinclair เป็นสมาชิกในวงศ์ Annonaceae มีสรรพคุณทางยาคือ ส่วนของราก เปลือกและเกสรใช้ปรุงเป็นยาหลายขนาน อาทิ กลิ่นหอมของดอก เป็นยาบำรุงหัวใจ แก้ลมวิงเวียน อ่อนเพลีย บำรุงธาตุ บำรุงโลหิต รากแก้ท้องผูก บำรุงกำลัง แก้ผมหงอก ส่วนเปลือกใช้เป็นยาบำรุงน้ำดี อีกทั้งดอกแก่จัด คนโบราณจะนำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย สำหรับใช้แต่งเป็นกลิ่นน้ำหอม เครื่องสำอาง และผสมน้ำมันมะพร้าวปรุงเป็นน้ำมันใส่ผม

ชาวล้านนานิยมนำไม้สะบันงามาทำเป็นฟืนสำหรับเผาศพพระเถระผู้ใหญ่ เพราะถือเป็นไม้มงคลควรแก่พระเถระผู้ทรงศีลที่มรณภาพไป สำหรับดอกสะบันงาบางแห่งจะเด็ดเอาทั้งดอกและก้านใส่ลงในพานดอกไม้ไปวัด บางคนจัดทำเป็น **“ส้อมสะบันงา”** โดยเด็ดเอาเฉพาะดอกเสียบบนปลายไม้ไผ่ที่จักหรือผ่าเป็นซี่ ๆ ให้เป็นพุ่มดอกก็มี

หญิงสาวชาวล้านนามักนำเอาดอกสะบันงามาเสียบที่มวยผม บ้างใช้อบเสื้อผ้าโดยใส่ไว้ในหีบเสื้อผ้า บางคนใช้อบใบตองมวนบุหรี่หรืออบชุดหมากพลู ด้วยการเอาดอกสะบันงาใส่รวมไว้ในภาชนะที่บรรจุ ซึ่งกลิ่นดอกจะช่วยให้ใบตองมวนบุหรี่หรือเครื่องเคี้ยวหมากมีกลิ่นหอม

เรื่องการใช้ดอกสะบันงาเฉพาะใช้ร่วมกับหมาก พบว่ามีการบริโภคดอกสะบันงาร่วมกับหมากด้วย ดังเช่นที่ปรากฏใน **“โคลงนิราศหริภุญชัย”** บทที่ ๓๘ ว่า

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

จำปาบานแบ่งสร้อย สะบันงา
เหลืองหล่นเต็มฉายา คู่เค้า
ปุนเด็ดกลีบกับสลา สายเกส อวลเอ่
สีเสียดแสนซ้ำเล้า เปลี่ยนป้อนปันสลา

(สลา = หมาก)

ความว่า *ดอกจำปา ดอกกระดังงาบานสะพรั่ง บ้างหล่นร่วงใต้ร่มเงาบริเวณโคนต้น เฉพาะดอกจำปา น่าเด็ดเก็บมาห้อยประดับผมของนาง ส่วนดอกกระดังงานั้น น่าเด็ดกลีบมารวบกับหมากและสีเสียดเป็นคำหมากไว้เปลี่ยนกันป้อนกินกับนาง*

นอกจากนี้ ชาวล้านนายังเชื่อว่าต้นสะบันงาเป็นไม้มงคล ผู้ใดปลูกไว้ในบริเวณบ้าน ย่อมเป็นที่รักของเหล่ามนุษย์และเทวดาทั้งหลาย การปลูกจะนิยมปลูกในวันพุธ ปลูกไว้ด้านทิศตะวันออกของเรือน และขณะที่ปลูกจะหันหน้าไปทางทิศเหนือ ด้วยเชื่อว่าสะบันงาจะให้คุณตามที่ปรารถนา

เอกสารนี้ 03/12/2569 23:59:59 ถึง 03/12/2569 23:59:59 เท่านั้น

หอมไกล

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

หอมไกล หรือเขียนตามการออกเสียงว่า **“หอมไก๋”** บางแห่งเรียก **“ไคร้ยง”** ออกเสียงว่า **“ไค้ยง”** หรืออาจเรียกตามถิ่นว่า แคยง แคโยง คะยง หรือ ขะยง หมายถึง ประยงค์ ซึ่งมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Aglaia odorata* Lour. ในวงศ์ Meliaceae

ชาวล้านนาถือว่าหอมไกลเป็น **“ดอกไม้เมืองสวรรค์”** กลิ่นหอมอ่อนๆ ดังกลิ่น **“มรรคญาณ”** นั้น หอมจรุงใจนำพาให้มีจิตเลื่อมใสศรัทธาในพระธรรมทางพุทธศาสนา ดังนั้นดอกหอมไกลจึงมีไว้สำหรับเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องสักการะเฉพาะพระรัตนตรัยเท่านั้น เวลาคนไปทำบุญที่วัด หากสังเกตให้ดี จะเห็นสุภาพสตรีเหน็บเสียบแซมดอกหอมไกลที่มวยผม และจะมีดอกหอมไกลอยู่ในพานขันเงินที่เธออุ้มไป นอกจากนี้ชาวบ้านทั่วไปยังนิยมนำดอกมาตากแห้ง เพื่อใช้เป็นเครื่องปรุงผสมกับน้ำส้มป่อย หรือไม่ก็นำไปบดละเอียด ใช้เป็นผงธูปใส่ซองกระดาษลักษณะคล้ายเทียน ซึ่งถือเป็นเครื่องสักการะอีกอย่างหนึ่งด้วย

กล่าวถึง ผงธูปที่บรรจุซองกระดาษลักษณะคล้ายเทียนนั้น ชาวล้านนาเรียกว่า **“ธุป” “เทียนธุป” “เทียนหางหมู” “ธูปลม”** หรือ **“ธูปรม”** ซึ่งทำโดยใช้ดอกไม้แห้งมาบดเหรือป่นเป็นผงห่อบรรจุซองกระดาษสีเดียวแล้วคาดพันด้วยกระดาษสีอื่นโดยรอบจากโคนจนถึงปลาย ยาวประมาณ ๑ คืบ ส่วนปลายมักใช้กรรไกรตัดกระดาษหุ้มให้เป็นพู่ ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะใช้เป็นเครื่องสักการะในเทศกาลสงกรานต์

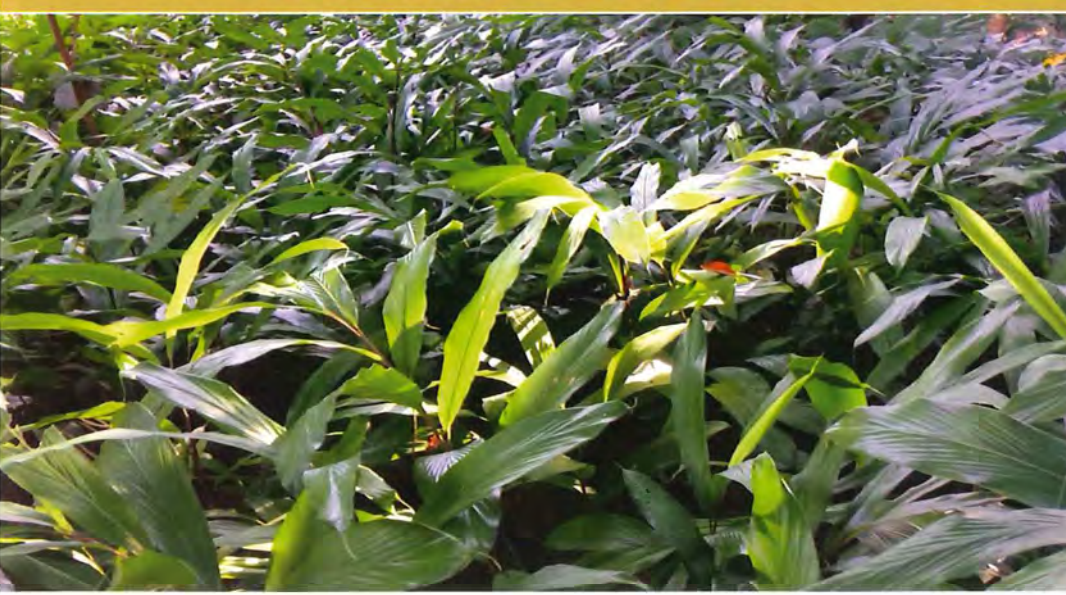
โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ความสำคัญตรงที่มีความหมายเชิงศรัทธาดังกล่าว ชาวล้านนาจึงนิยมปลูกหอมไกลในบริเวณบ้าน โดยปลูกไว้ทางทิศเหนือ หรือทิศตะวันออกเฉียงเหนือใกล้ ๆ บ่อน้ำ เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขและเป็นสิริมงคล ด้วยเห็นว่าเป็นดอกไม้พุทธบูชา ธรรมบูชา และสังฆบูชานั่นเอง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

แหน่งหอม

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

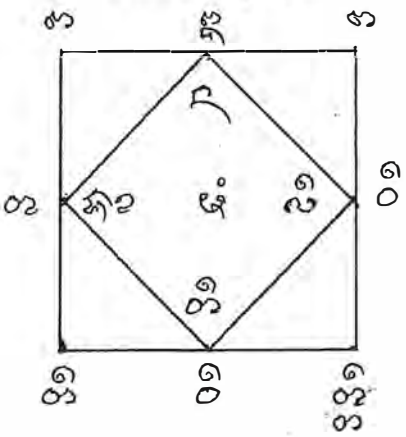

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

แหน่งหอม เป็นพืชล้มลุกประเภทขิงหรือข่า มีชื่อภาษาไทยกลางว่า **"ว่านสาวหลง"** ชื่อวิทยาศาสตร์ชื่อ *Amomum biflorum* Jack วงศ์ Zingiberaceae ถือได้ว่าเป็นดอกไม้ชนิดหนึ่งเพราะเป็นพืชให้ดอกและส่วนของดอกก็ถูกนำไปใช้ประโยชน์ด้วย

ชาวล้านนาเชื่อว่าแหน่งหอมเป็นพืชมงคลที่ให้คุณทางเมตตามหานิยม จึงมักมีไว้เขตรั้วบ้าน และมีการเอาใจใส่ที่ค่อนข้างพิถีพิถันตั้งแต่การปลูก ดูแลรักษาตลอดจนเก็บเกี่ยวนำไปใช้งาน

การปลูก

ยันต์โภคาสีวลี

โดยทั่วไปนิยมปลูกไว้บริเวณมุมรั้วทิศตะวันออกเฉียงใต้ ก่อนปลูกจะล้อมรั้วรอบบริเวณด้วยรั้วราชวัตรที่ค่อนข้างแข็งแรง เพื่อป้องกันสัตว์เลี้ยง เช่น ไก่ สุนัข หรือ แมว เข้าไปรบกวน ทั้งนี้ ที่มุมรั้วยังพบว่ามีการฝังแผ่นยันต์โลหะที่ทรงคุณทางเมตตา อาทิ ยันต์โภคาสีวลี ยันต์อ้อมโหสถ ยันต์พญาแหน่งและ ยันต์อิ่นแก้ว เป็นต้น

ยันต์อ้อมโหสถ

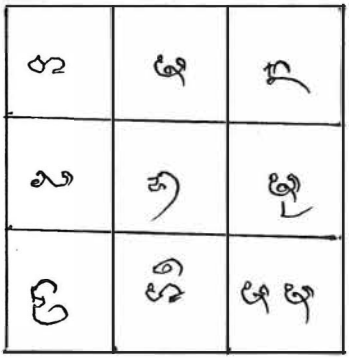
สำหรับดินที่ปลูกต้องเป็นดินที่ได้จาก **"นาพระเจ้า"** คือดินจากผืนนาของวัด ผสมทรายเสกที่ผ่านพิธีสวดพุทธมนต์จากสงฆ์ วันที่ปลูกมักเลือกเอาวันที่มีจันทรุปราคาที่ตรงกับวันจันทร์ คนปลูกต้องเกิดวันจันทร์ เดือนจันทร์ คือ เดือนยี่เหนือ ปีจันทร์ คือ ปีฉลู

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ที่ได้โหลดไฟล์เมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 23:59:56

เวลาที่ปลูกต้องปลูกในยามจันทร์ คือ เวลาเช้าเจ็ดนาฬิกา และน้ำที่รดต้องเสกด้วยคาถา อิธะคะมะ อิสวาสุ จะภะกะสะ นะโมพุทธายะ ๑๐๘ คาบ

การดูแลรักษา

ยันต์มหาแหน่ง

การรดน้ำแต่ละครั้งมักเสกน้ำด้วยคาถาอย่างน้อยต้องเป็นบท **"นะโมพุทธายะ"** และคอยระมัดระวังมิให้สัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะไก่สุนัขหรือแมวเข้าไปในบริเวณที่ล้อมรั้วไว้ แม้กระทั่งรั้วที่ล้อมก็ห้ามนำเสื้อผ้าไปตากบนรั้วโดยเด็ดขาด

การเก็บเกี่ยว

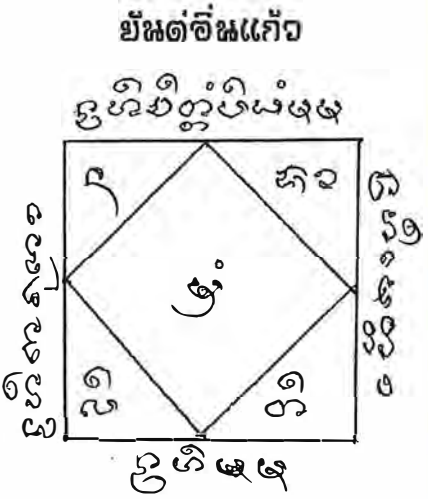
วันที่จะกู้(เก็บเกี่ยว)ต้นหรือรากแหน่งหอมควรเป็นวันที่อยู่ในลักษณะเหมือนวันเวลาที่ปลูก รวมทั้งคนเก็บกู้ควรอยู่ในลักษณะนั้นด้วย คือวันที่มีจันทรุปราคาที่ตรงกับวันจันทร์ เดือนยี่เหนือ ปีฉลู และคนปลูกต้องเกิดวันจันทร์ เมื่อเก็บเกี่ยวมาแล้วต้องนำไปตากในที่สูงจนแห้งสนิท

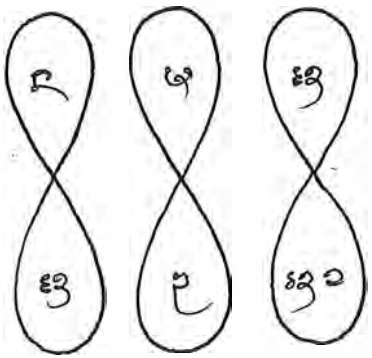

การนำไปใช้

ส่วนของดอกและรากนิยมแช่ไว้ในน้ำมันจันทน์ เพื่อใช้ทาตัว ทาผม แตะหน้าผาก รากส่วนหนึ่ง มักบดเป็นผงหรือฝนผสมขี้ผึ้งเก็บไว้ในตลับที่ลงยันต์ **"จันทสุริยา"** ไว้ รากบางรากพบว่ากลายสภาพเป็นหินซึ่งพบน้อยมาก หากพบมักนิยมนำไปแกะเป็นรูป **"อิ่น"** คือ รูปชายหญิงกอดกันเก็บไว้บูชาเป็นเครื่องรางประเภทมหานิยม ส่วนของต้นหรือใบจะนำไปใส่ในหีบเสื้อผ้าเพื่อให้มีกลิ่นหอมมีเสน่ห์เมื่อมีคนได้กลิ่น

จากความเชื่อด้านเมตตามหานิยมดังที่ได้กล่าวมา ชาวล้านนานิยมปลูกแหน่งหอมไว้กับบ้าน อย่างน้อยผู้คนในบ้านก็จะได้เป็นที่รักของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย และในด้านการค้าขาย ถ้านำใบสด ๆ ไปรองภาชนะใส่เงิน จะทำให้ค้าง่ายขายคล่อง และแม้กระทั่งจะเดินทางไปแห่งไหนก็มีการพกพาต้นหรือรากติดตัวไปด้วย เชื่อกันว่าจะประสบแต่สิ่งที่ปรารถนาทุกคราไป

โดย ผู้ใช้ทั่วไป

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:08:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ใหม่

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ที่ระบุ
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

“ดอกใหม่” ไทใหญ่ว่า **“หมอกใหม่”** (หมอก=ดอก) ภาษาไทยว่า **“ชบา”** มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Hibiscus rosa-sinensis* L. ในวงศ์ Malvaceae

เฉพาะดอกนิยมนำมาปิ้งไฟเป็นผักเครื่องเคียงจิ้มน้ำพริก คนไทยโบราณไม่นิยมปลูกไว้ในบริเวณบ้าน เพราะสมัยก่อนมักใช้ดอกใหม่ทัดหูเพชฌฆาตเวลาประหารนักโทษ และมักนำดอกมาร้อยเป็นพวงมาลัยสำหรับสวมคอนักโทษประหาร รวมถึงผู้มีพฤติกรรมด้านกาเมสุมิจฉาจาร ชอบเล่นชู้หรือลักลอบได้เสียกัน นัยว่าเป็นการประจาน ต่อมาเลือนลางไปตามกาลสมัย กล่าวถึงสรรพคุณทางยานั้นมีมากมาย อาทิ ดอก เป็นยาแก้ปัสสาวะรดที่นอน เป็นยาดับร้อน แก้ไข้ แก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ แก้ระดูขาว ส่วนใบตำพอกแก้แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก โลกหมักผม บำรุงเส้นผม เป็นต้น

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ศาลเพิ่มเติมเมื่อ 05/11/2559 02:05:22 แสดงเพิ่มเติม ณ 05/12/2559 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

อูน

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/12/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ภาพประกอบ : สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง

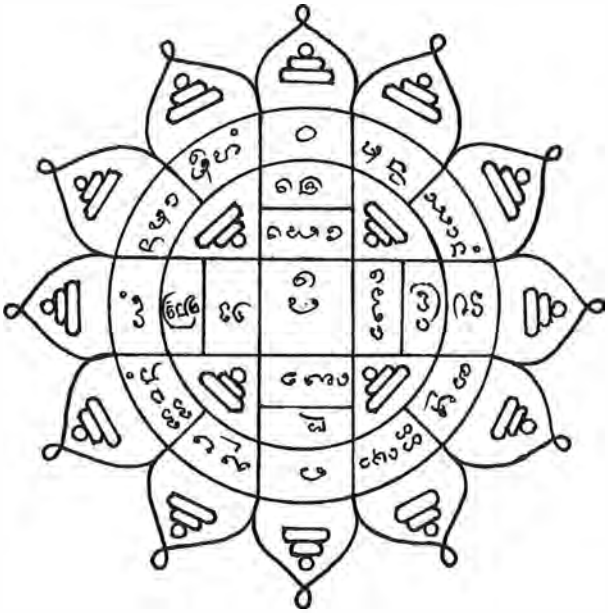
“อูน” ทั่วไปเรียก **“ดอกอูน” “ดอกอูนดง”** หรือ **“ดอกอูนป่า”** ชื่อวิทยาศาสตร์ คือ *Viburnum sambucinum* Reinw ex Blume ในวงศ์ Adoxaceae **“อูน”** เป็นไม้ป่าที่มีสมญาว่า **“พญาดอกไม้”** เพราะเป็นไม้ป่าที่มีดอกหอมมาก และจะส่งกลิ่นหอมตลบทั่วป่าในช่วงหน้าหนาวราวเดือนพฤศจิกายน – มกราคม กล่าวกันว่าในฤดูกาลดังกล่าว เมื่อดอกอูนป่าบานสะพรั่งส่งกลิ่นขจรขจาย บรรดาผีห้วย ผีป่า พญายักษ์ อารักษ์ รุกขเทวดาจะมีจิตรื่นรมย์ และผ่อนคลายความดุร้าย ดังนั้นถ้าผู้ใดประสงค์จะเข้าป่าเพื่อประสงค์ประโยชน์ใด ๆ ก็มักเข้าไปในดงป่าในช่วงเวลานั้น เพราะเป็นช่วงเวลาที่มนุษย์จะมิได้รับอันตรายจากเจ้าป่าเจ้าเขาแต่ประการใดในส่วนของความเชื่อ ดอกอูนป่าเป็นดอกไม้ยอดนิยมในการนำไปสักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงมีการนำเอาต้นดอกอูนไปปลูกในบริเวณบ้าน สำหรับการปลูกท่านให้ปลูกทิศหัวนอน ทิศเหนือหรือทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และก่อนปลูกควรรองก้นหลุมด้วยยันต์เมตตามหานิยม ยันต์ที่นิยมมากได้แก่ยันต์บัวคำ ซึ่งหลังกลบดินต้องราดรดน้ำมนต์ที่เสกเป่าด้วยคาถาบัวคำด้วย

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/12/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ยันต์บัวคำ

คาถาบัวคำ

ปิโยเทวะมะนุสสานัง ปิโยพราหมะณะมุตตะโม
ปิโยนาคะสุปัณณานัง ปิยินทรียัง นะมามิหังฯ

ปฏิบัติเช่นนี้ เชื่อกันว่าจะเป็นสิริมงคลแก่บ้านอันหมายถึงเจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวทุกคน

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

เอื้องแซะ

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 02:59:59

เอื้องแซะ โดยทั่วไปเป็นชื่อเรียงสั้น ๆ ซึ่งชื่อเต็มบ้างเรียก **"เอื้องแซะหลวง"** บ้างเรียก **"เอื้องแซะหอม"** มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Dendrobium scabrilingue* Lindl. วงศ์ Orchidaceae

ชาวล้านนานิยมนำเอื้องแซะมาปลูกใส่กระเช้าแขวนตามชายคาหน้าบ้าน หญิงสาวสมัยก่อนนิยมเด็ดดอกมาสอดแซมประดับมวยผม ด้วยเชื่อว่าดอกเอื้องแซะจะช่วยนำพาให้พบรัก นอกจากนี้แล้ว ตามเปลือกผิวของลำลูกกล้วยของดอกเอื้องชนิดนี้ จะมีขนอ่อนปกคลุมอยู่ เชื่อกันว่าเป็นวิญญาณของหญิงสาวที่ผิดหวังในความรักมาเกาะกุมอยู่

ในประวัติศาสตร์ มีการกล่าวถึงเอื้องแซะว่า เจ้าเมืองของเมืองต่าง ๆ ที่มีฐานะเป็นเมืองขึ้นของเชียงใหม่ อาทิ เมืองงาย เมืองยวม(แม่สะเรียง) ตลอดถึงชาวลัวะที่อาศัยอยู่รอบ ๆ เมืองเชียงใหม่ เมื่อถึงฤดูกาลที่เอื้องแซะออกดอก จะมีการนำดอกเอื้องแซะ แง่งขิง และยาสูบพร้อมกล้องสูบมาถวายเป็นเครื่องบรรณาการแก่เจ้าเมืองเชียงใหม่ทุกปี เพื่อแสดงความจงรักภักดี เมื่อเจ้าเมืองรับแล้ว จะเอาดอกเอื้องแซะทัดที่หู ด้วยเชื่อว่าจะทำให้อายุยืน แล้วนำแง่งขิงมาขบเคี้ยวพร้อมสูบยากล้องจากนั้นจึงพ่นขิงใส่พวกที่นำมาถวาย เชื่อกันว่าจะเป็นมงคลสำหรับผู้ที่ได้รับการพ่นมีผลให้หายทุกข์โศกโรคภัย พืชไร่ก็ได้ผลดี ดังปรากฏใน **"โคลงนิราศระยะทางเมืองนครเชียงใหม่"** ของพระยาราชสัมภารากร (เลื่อน สุรนันท์) ขณะท่านดำรงตำแหน่งเป็นข้าหลวงใหญ่รักษาการที่เชียงใหม่ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ในบทที่ ๓๗๒ – ๓๗๓ ว่า

"เบญจทศกำหนดเอื้อง แซะลุ เข้าเอ
ลัวะส่วยนำดอกจุ เจื่องเจ้า
ขุนขบแง่งขิงอุ สาหะดูด กล้องแฮ
แล้วดื่มน้ำขลุกเคล้า ถ่มบ้วนกลางดิน
ถือทัดดอกเอื้องจิ่ม เจริญชนม์ สุขเอ
เคี้ยวแง่งขิงสดปน สูบกล้อง
นำบ้วนปากยล เย็นเข็ด ย้าวนา
ผลพืชยื่นใดต้อง ติดต้นป่งงาม

สงวนไว้สำหรับ ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

เรื่องในลักษณะนี้เคยมีบันทึกไว้ว่า เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ เสด็จเลียบมณฑลพายัพ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ ได้มีชาวลัวะนำของบรรณาการเข้าถวาย ซึ่งหนึ่งในของบรรณาการนั้นมีดอกเอื้องแซะด้วย

ในส่วนของตำนานดั้งเดิมชนเผ่าลัวะ คือตำนาน ขุนหลวงวิรังคะ ตอนขุนหลวงวิรังคะถูกพระนางจามเทวีกระทำให้เวทมนต์เสื่อม ขุนหลวงวิรังคะได้หลบหนีเข้าไปอยู่ในป่าดง และปฏิเสธที่จะกลับเข้าไปในเมืองอีก โดยได้เปรียบเทียบตนเป็นเสมือนเอื้องแซะ ที่จะบานเบ่งงดงามในป่าดงซึ่งเป็นถิ่นของตนเท่านั้น

นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มชาวมอญพม่าและไทใหญ่ยังถือว่าดอกเอื้องแซะเป็นเครื่องสักการะอันสูงส่งควรแก่การถวายเป็นพุทธบูชาและควรคู่กับราชสำนักของมหากษัตริย์เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เฉพาะด้านความเชื่อของชาวล้านนา ดอกเอื้องแซะเป็นของสูงขึ้นเฉพาะภูสูง และเป็นดอกไม้ที่หาได้ยากยิ่ง ผู้ใดนำดอกเอื้องแซะมาถวายเป็นพุทธบูชา เชื่อว่าผู้นั้นจะได้ไปเกิดบนสรวงสวรรค์ แม้หมดบุญจากสรวงสวรรค์ ก็จะได้ไปเกิดในชาติตระกูลที่สูงส่งตลอดไป

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

เอื้องผึ้ง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:02:21 โดย ขอบคุณ ขอบคุณ 03/12/2567 23:00:00

เอื้องผึ้ง หรือที่ชาวล้านนาเรียก **"เอื้องเผิ้ง"** เป็นกล้วยไม้ที่เกาะอาศัยอยู่บนต้นไม้ มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Dendrobium lindleyi* Steud. วงศ์ Orchidaceae

ดอกเอื้องผึ้งมีสีสวย เป็นที่นิยมของสตรีล้านนา โดยเฉพาะสาวช่างฟ้อนที่จะนำไปประดับมวยผม เป็นภาพติดตาและประทับใจ จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของสาวเหนือ โดยเฉพาะยามเอื้องผึ้งบานในช่วงสงกรานต์ ดังที่ปรากฏในวรรณกรรม กาพย์เจี้ยจามเทวี – วิรังคะ ของอาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินทร์ ตอนหนึ่งที่กล่าวถึงเอื้องผึ้งว่า

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

เอื้องผึ้ง เอื้องตำงาม
สาวสาว ล้านนาไทย
สงกรานต์ งามสนุก
หนุ่มใต้ ท่องนิยม
เหน็บเอื้อง เผิ้งคำเหลือง
แน่งน้อย เพาพงา
สลุงเงิน ใบใหญ่ใหญ่
ด้วยพร จิตปรีดี
บานติดตาม คู่กันไป
ปักเอื้องไว้ ที่มวยผม
สาดน้ำซุก อภิรมย์
มาเฝ้าชม สาวล้านนา
ซูบรรเทือง ตระการตา
แต่งเสื้อผ้า สดใสสี
ตักน้ำใส่ ให้เต็มปรี่
จงสุขมี ตลอดกาล

มีตำนานเล่าเกี่ยวกับดอกเอื้องผึ้งว่า หนุ่มสาวคู่หนึ่งมีความรักมั่นต่อกัน สัญญากันว่าหากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดสิ้นชีพ อีกฝ่ายหนึ่งจะยอมตายตาม วันหนึ่งทั้งสองไปเที่ยวป่า หนุ่มเห็นดอกกล้วยไม้กำลังบานงามบนหน้าผา จึงปีนขึ้นไปหวังเก็บดอกกล้วยไม้นั้นมาให้สาวคนรัก แต่เขาพลาดตกลงมาคอหักตาย ฝ่ายสาวเสียใจและวิ่งชนชะง่อนหินสิ้นใจตายตามคนรัก ต่อมาบริเวณที่ชายหนุ่มตายมีต้นไม้ ชนิดหนึ่งขึ้น ผู้คนจึงเรียกชื่อว่า **“จันผา”** ตามเหตุที่ตกจากหน้าผา เรียกดอกกล้วยไม้ที่หนุ่มปีนขึ้นไปหมายเก็บว่า **“เอื้องผึ้ง”** ตามสีสันที่สวย หวานปานน้ำผึ้ง และด้วยความประทับใจในรักมั่นดังกล่าว จึงมีคนเล่าขานเป็นตำนานสืบมาว่าพรรณไม้ที่คู่กันคือ **“เอื้องผึ้งจันผา”**

ตำนานรักนี้ จรัล มโนเพชร ได้นำไปแต่งเป็นบทเพลง โดยอาศัยทำนองเพลงบรรเลง **“กุหลาบเชียงใหม่”** ชื่อเพลง **“เอื้องผึ้ง – จันผา”** โดยมีเนื้อร้องดังนี้

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

งามเลอล้ำเป็นที่หนึ่ง
อ่อนหวานปานน้ำผึ้ง เจ้าเอยเอื้องผึ้งสาวดอย
หนุ่มจันผาเจ้าเฝ้าคอย
จะเคียงผูกพัน สัญญารักมั่นและซื่อตรง

จวบวันสองคนวิวาห์
จันผาปีนขึ้นดอย หวังใจจะสอยดอกไม้ดม
แต่มือไม้ไม่มั่นคง ตกลงมาสิ้นใจ
เอื้องผึ้งร่ำไห้วิ่งกระโจน พุ่งชนชะเงิบหิน
สิ้นใจตายตามจันผา

เอื้องเอย คนขานนามเอื้องผึ้ง กลีบเหลืองปานน้ำผึ้ง
หอมตรึงต้องใจภุมรา
จันผาเอ๋ยงามสง่า ต้นใบสะดุดตา
ขึ้นเคียงคู่กัน นิรันดร์เอย

อีกประการหนึ่ง เนื่องจากดินแดนล้านนามีเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดเป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ ซึง จึงได้รับการขนานนามจากชาวภาคอื่นว่าเป็นดินแดนแห่ง **“กลิ่นเอื้องเสียงซึง”** อีกด้วย

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ใช้โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/12/2569 23:59:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

เอื้องหมายนา

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2568 03:22 และหมดอายุ 03/12/2568 23:59:59

“เอื้องหมายนา” ชื่อวิทยาศาสตร์ คือ *Costus spectabilis* (Fenzl) K. Schum. ในวงศ์ Costaceae ชื่อสามัญ Crape ginger, Malay ginger, Spiral, Flag, wild ginger กล่าวถึงด้านความเชื่อตามประเพณีดั้งเดิมของล้านนาแล้ว หลังพิธีแรกนาพ่อนาจะปลูกเอื้องหมายนาพร้อมปัก **“ตาแหลว”** (เฉลว) บ้างปลูกและปักบริเวณกระทงนาที่แรกรับน้ำ หรือบริเวณส่วนมุมของผืนนา เพื่อ **“หมาย”** คือประกาศบอกมนุษย์และอมนุษย์ให้รู้ว่าแดนนานี้มีเจ้าของ อย่าได้มาเบียดเบียน สำหรับการปลูกเอื้องหมายนา ท่านให้ใช้ยันต์บัวแก้ว – บัวขวัญ รองก้นหลุมก่อนแล้วจึงปลูก เมื่อปลูกเสร็จให้ทำน้ำมนต์ที่เสกเป่าด้วยคาถาบัวแก้ว-บัวขวัญรดราดเพื่อความเป็นสิริมงคล

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/11/2569 23:59:59

ยันต์บัวแก้ว

คาถาบัวแก้ว

มะติยาเต	มะเตยาติ
มะเตถินา	มะนาถิเต
มะนาเนสา	มะสาเนนา
มะสาจะติ	มะติจะสาฯ

ยันต์บัวขวัญ

คาถาบัวขวัญ

มะติยาโน	มะโนยาติ
มะโนติตัง	มะตังติโน
มะตังปาลัง	มะลังปาตัง
มะลังจะติ	มะติจะลังฯ

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ด้านสรรพคุณทางยา โบราณใช้ส่วนต่าง ๆ ของเอื้องหมายนาเป็นยารักษาโรค เช่น

- ใบตากแห้งมาบดเคล้าใบเปล้าใหญ่มวนเป็นบุหรี่สูบรักษาโรคริดสีดวงทวาร จมูก
- ก้านลนไฟบิดเอาน้ำหยอดหูแก้หูน้ำหนวก
- เหง้าต้มดื่มน้ำเป็นยาขับปัสสาวะ ขับนิ่ว
- ดอกและก้านเป็นยาบำรุงกำลังส่วนความเชื่ออื่น ๆ พบว่าชาวล้านนานิยมพกก้านเอื้องหมายนาเข้าป่า เพราะเชื่อว่าจะสามารถป้องกันขนหมามุ่ยติด และแม้ขนหมามุ่ยติดหรือโดนก็จะไม่มีอาการคัน

ใช้งานทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

บทสรุป

ชาวล้านนามีวิถีชีวิตส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับดอกไม้ โดยเฉพาะในเรื่องของความศรัทธาในด้านต่าง ๆ อาทิ ความเป็นสิริมงคล ความมีเมตตามหานิยม การทำนายเหตุการณ์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดข้อกำหนดและวิธีปฏิบัติตามมา ทั้งเรื่องของดอกไม้มงคลในเทศกาลสงกรานต์ (ดอกไม้นามปี หรือพญาดอก) ดอกไม้ประจำวันเกิด ดอกไม้ประจำปีเกิด วันและทิศทางการปลูกดอกไม้ คาถาและยันต์กำกับการใช้ดอกไม้ ดอกไม้ที่ไม่ควรเด็ดหรือดม ดอกไม้ทำนายเหตุการณ์ ข้อทำนายเกี่ยวกับการฝันเห็นดอกไม้ วันปลูกดอกไม้ วันเก็บดอกไม้ การเก็บดอกไม้เชิงพิธีกรรม ตลอดถึงความเชื่อเกี่ยวกับดอกไม้ในแต่ละชนิดด้วย

ความศรัทธาดังกล่าวเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงความหมายเชิงลึกทางวัฒนธรรมที่มีต่อผู้คนในแถบนี้มาตั้งแต่อดีต นอกเหนือจากความหมายทางกายภาพว่าเป็นส่วนหนึ่งของต้นไม้ที่ผลิออกจากต้นหรือกิ่งมีหน้าที่ทำให้เกิดผลและเมล็ดเพื่อสืบพันธุ์ มีเกสรและเรณูเป็นเครื่องสืบพันธุ์

ตามเนื้อหาที่นำเสนอมาโดยลำดับ จะเห็นได้ว่า ในอดีตนั้นคุณค่าและความหมายของดอกไม้ของชาวล้านนาค่อนข้างจะเข้มข้น แต่ภายหลังดูเหมือนจะจืดจางลงไป ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุปัจจัยแห่งความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยนั่นเอง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

บรรณานุกรม

ไกรศรี นิมมานเหมินทร์ . (๒๕๓๕). **กาพย์จามเทวี และวิรังคะ.** เชียงใหม่ : ธาราทองการพิมพ์.

เต็ม สมิตินันท์. (๒๕๔๔). **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม.** กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด.

เทพ สาริบุตร. (มปป.). **ประชุมมหายันต์ ๑๐๘.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ.

มณี พยอมยงค์. (๒๕๒๙). **ประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย.** เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์.

สนั่น ธรรมธิ. (๒๕๕๖). **ประเพณี พิธีกรรม การทำนาโบราณล้านนา.** เชียงใหม่ : สุเทพการพิมพ์.

----------. (๒๕๕๓). **ปีใหม่ล้านนา.** เชียงใหม่ : สุเทพการพิมพ์.

----------. (๒๕๕๒). **ไม้เมืองเหนือ ความเชื่อโบราณ.** เชียงใหม่ : สุเทพการพิมพ์.

----------. (๒๕๕๘). **ล้านนาพฤกษาคดี.** เชียงใหม่ : สุเทพการพิมพ์.

อุดม รุ่งเรืองศรี. (๒๕๕๒). **พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง.** เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
เอกสารนี้ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และพิมพ์เมื่อ 03/11/2569 20:59:51

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

เกี่ยวกับผู้เขียน

ชื่อ - สกุล สนั่น ธรรมธิ

การศึกษา

โดย ผู้ใช้ทั่วไป

- ศึกษาศาสตรบัณฑิต (มัธยมศึกษา ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาและวรรณกรรมล้านนา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

งานประจำ

- นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- คอลัมนิสต์ ***"มรดกล้านนา"*** หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์รายวัน
- คอลัมนิสต์ ***"ลานคำ"*** หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์รายวัน
- คอลัมนิสต์ ***"ถ้อยคำสำนวนล้านนา"*** หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์รายวัน
- ดำเนินรายการวิทยุ ***"มรดกล้านนา"*** สถานีวิทยุเสียงสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงาน

บทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

- ***โคลงฝ้ายไหมไทยล้านนา*** หนังสือที่ระลึกงานฝ้ายไหมไทยล้านนา (๑ - ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕) ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๓๗

- ***คร่าวซอปีใหม่ ๒๕๓๗*** วารสารลานคำ ฉบับที่ ๒ (มกราคม ๒๕๓๗) หน้า ๒๑

พ.ศ. ๒๕๓๗

- ***คร่าวคารวะหลวงปู่ครูบาอิน อินโท*** มุทิตาสักการะ พระครูวรวุฒิคุณ วัดฟ้าหลั่ง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ (มีนาคม ๒๕๓๗)

พ.ศ. ๒๕๓๙

- ***คร่าวเฉลิมพระเกียรติ ในพิธีน้อมเกล้าฯ ถวายสลุงหลวง "พ่อ"*** แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช หนังสือที่ระลึกเนื่องในมหามงคลวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และสมโภชเชียงใหม่ ๗๐๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๙) หน้า ๙

พ.ศ. ๒๕๔๕

- ***คร่าว "รักแม่ปิง"*** ในพลเมืองเหนือ ประจำวันที่ ๑๑ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ หน้า ๙ - ๑๐

พ.ศ. ๒๕๔๗

- ***คร่าวอาเศียรวาท "เทิดไท้ ๗๒ พรรษา มหาราชินี"*** หนังสือที่ระลึกสำนักงานเขต การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ เชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๔๗

- ***เพลงซอ ดวงดอกไม้*** ประกอบการแสดงละครเพลงฉลองพระคุณแม่เทิดพระเกียรติ ๗๒ พรรษามหาชินี โดยพสกนิกรเด็กนักเรียนไทย โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพเชียงใหม่ (๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๗)

งานละคร

พ.ศ. ๒๕๓๔

- ***ผู้แสดงร่วม "ดวงดอกแก้วจะบานหวานหอม"*** โรงละครคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๓๕

- ***กำกับการแสดงศิลปะการต่อสู้ "ท่าแพสแควร์"*** เวทีกลางแจ้ง กาดสวนแก้ว

พ.ศ. ๒๕๓๖

- ***กำกับการแสดง รจนาและบูรณะเพลงซอ "น้อยไชยา – แว่นแก้ว"*** งาน ๑๒๐ ปี พระราชชายาเจ้าดารารัศมี ณ โรงละครกาดสวนแก้ว

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

พ.ศ. ๒๕๔๖

- ***ผู้แสดงร่วม "หมะเมียะ"*** ในโอกาสเฉลิมฉลอง ๔๐ ปี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

งานดนตรีพื้นบ้าน

พ.ศ. ๒๕๒๙

- ร่วมบรรเลงดนตรีพื้นเมืองในเทปชุด ***"เอื้องล้านนา"***

พ.ศ. ๒๕๓๗

- ควบคุมวงและร่วมบรรเลงดนตรีพื้นเมืองในเทปชุด ***"ดนตรี สะล้อ – ซึง"***

พ.ศ. ๒๕๔๓

- ร่วมบรรเลงดนตรีพื้นเมืองและประสานงานในเทปชุด ***"วงกลองล้านนา"***

พ.ศ. ๒๕๔๓

- ควบคุมวงและร่วมบรรเลงดนตรีพื้นเมืองในเทปชุด ***"กลองสะบัดชัย"***

พ.ศ. ๒๕๔๓

- ควบคุมวงและร่วมบรรเลงดนตรีพื้นเมืองในเทปชุด ***"กลองมองเซิง"***

พ.ศ. ๒๕๔๓

- ควบคุมวงและร่วมบรรเลงดนตรีพื้นเมืองในเทปชุด ***"กลองปู่จา"***

พ.ศ. ๒๕๔๓

- ควบคุมวงและร่วมบรรเลงดนตรีพื้นเมืองในเทปชุด ***"กลองปู่เจ่"***

พ.ศ. ๒๕๔๖

- ควบคุมวงดนตรีพื้นเมืองในเทปชุด ***"สนั่นเสียงเวียงสวรรค์ ๑"***

พ.ศ. ๒๕๔๖

- ควบคุมวงดนตรีพื้นเมืองในเทปชุด ***"สนั่นเสียงเวียงสวรรค์ ๒"***

งานวิดิทัศน์การแสดง

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ท่านได้ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

พ.ศ. ๒๕๓๗

- วิดิทัศน์ สื่อการสอน ***"ศิลปะการตีกลองสะบัดชัย"*** ในงานเฉลิมฉลองวาระครบรอบ ๓๐ ปี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๔๓

- ดำเนินการและร่วมแสดงในวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาศิลปวัฒนธรรมชุด **"ฟ้อนล้านนา"** โดย สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๔๕

- วิดิทัศน์สื่อสการสอน **"ศิลปะการฟ้อนดาบ"** โดย โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญา ล้านนา

พ.ศ. ๒๕๕๔

- วิดิทัศน์สื่อการสอน **"การตีกลองสะบัดชัย"** โดย สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

งานขับขานเพลงพื้นบ้าน

- ร่วมขับขานในเทปบันทึกเสียงชุด **"ลีลาขับขานล้านนา"** สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ร่วมขับขานในซีดีชุด **"การขับขานวรรณกรรมล้านนา"** สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

งานวิจัย

สนั่น ธรรมธิ ร่วมกับ ดิเรกชัย มหัทธนะสิน . (๒๕๓๐) . **รูปคำภาษาเชียงใหม่และภาษากรุงเทพฯ : การศึกษาเปรียบเทียบ.** เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สนั่น ธรรมธิ ร่วมกับ อภิวันท์ พันธ์สุข . (๒๕๔๙) . การศึกษา**ระบบการทำนาแบบล้านนาและคติความเชื่อเรื่องวันเกี่ยวกับการทำนา.** เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สนั่น ธรรมธิ ร่วมกับ อภิวันท์ พันธ์สุข . (๒๕๕๐) . **การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของลวะบ้านแวนผ่านตำนานพระธาตุดอยเกิ้ง.** เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หนังสือ

สนั่น ธรรมธิ , ปริวรรต ; ไพฑูรย์ ดอกบัวแก้ว , เรียบเรียง . (๒๕๓๓) . ***โคลงนพบุรีกำสรวล*** . เชียงใหม่ : โครงการศึกษาวิจัยคัมภีร์ใบลานในภาคเหนือ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๓๔) . ***อักษรพิเศษในภาษาล้านนา*** . เชียงใหม่ : โครงการอนุรักษ์คัมภีร์ใบลานล้านนา ในโครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๓๗) . ***ฟ้อนเชิง : อิทธิพลที่มีต่อฟ้อนล้านนา*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

ราชสัมภารากร (เลื่อน สุรนันท์) , พระยา ; สนั่น ธรรมธิ, บูรณาการและจัดทำคำอธิบาย . (๒๕๔๓) . ***โคลงนิราศระยะทางนครเชียงใหม่*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๔๓) . ***ยุตตสาระ หนึ่งในอักษรพิเศษในภาษาล้านนา*** . เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๔๔) . ***ฟ้อนเชิง*** . เชียงใหม่ : โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาร่วมกับสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๔๙) . ***สุภาษิตคำคร่าว*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๕๐) . ***นาฏดุริยการล้านนา*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๕๐) . ***สารัตถะล้านนา*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๕๐) . ***โชค ลาง ของขลัง อารักษ์*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๕๐) . ***พิธีกรรมและความเชื่อ การปลูกเรือนล้านนา*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๕๐) . ***พรหมชาติล้านนา*** . เชียงใหม่ : สุเทพการพิมพ์ .

สนั่น ธรรมธิ,ปริวรรตและจัดคำอธิบาย . (๒๕๕๐) .***โคลงดอยสุเทพ*** . เชียงใหม่ : มูลนิธิพระบรมธาตุดอยสุเทพ . หจก.เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๕๑) . ***กำพร้าบัวทอง*** . กรุงเทพฯ : มูลนิธิหนังสือเด็ก .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๕๑) . ***มื้อจันทร์ – วันดี พิมพ์ครั้งที่ ๕*** . สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ,ปริวรรตและจัดคำอธิบาย . (๒๕๕๒) . ***โคลงเมืองเหนือ*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๖๐) . ***ถ้อยคำสำนวนล้านนา เล่ม ๑*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

สนั่น ธรรมธิ . (๒๕๖๑) . ***ดอกไม้ล้านนา : ศรัทธาและความหมาย*** . เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

รางวัลและเกียรติคุณที่เคยได้รับ

พ.ศ. ๒๕๖๑

- ได้รับรางวัล ***"ติโลกราชานุสรณ์"*** ในฐานะ **"ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคม"** จากทุนนิธิติโลกราชานุสรณ์ จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๖๐

- ได้รับรางวัล ***"เพชรสยาม"*** สาขา **"ขนบธรรมเนียมประเพณี"** ประจำปี ๒๕๖๐ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พ.ศ. ๒๕๕๙

- ได้รับรางวัล ***"ครูภูมิปัญญาเชียงใหม่"*** จาก สำนักส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๕๘

- ได้รับรางวัล ***"บุคคลต้นแบบ คนซื่อตรง ดำรงอัตลักษณ์ล้านนา"*** จาก ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

พ.ศ. ๒๕๕๓

- ได้รับรางวัล ***"ผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นดีเด่น"*** จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ. ๒๕๕๒

- ได้รับรางวัล ***"ศิษย์เก่าดีเด่น"*** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
นโหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

พ.ศ. ๒๕๕๑

- ได้รับรางวัล ***"ช้างทองคำ"*** ประจำปี ๒๕๕๑ จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในฐานะ **"ผู้สร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัย"**

พ.ศ. ๒๕๕๑

- ได้รับรางวัล ***"ราชมงคลสรรเสริญ"*** สาขา **"มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์"** ประจำปี ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. ๒๕๕๑

- ได้รับรางวัล ***"นักศึกษาเก่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ดีเด่น"*** ประจำปี ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๕๑

- ได้รับรางวัล ***"เข็ม ปขมท. ทองคำ"*** ในฐานะ **"บุคลากรสายสนับสนุนผู้มีผลงานดีเด่นด้านวิชาชีพดีเด่น"** ประจำปี ๒๕๕๐ จากที่ประชุมสภาข้าราชการและลูกจ้าง มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปขมท.)

พ.ศ. ๒๕๕๑

- ได้รับรางวัล ***"ครุฑทองคำ"*** ในฐานะ **"ข้าราชการพลเรือนดีเด่น"** ประจำปี ๒๕๕๐ จากสำนักงานข้าราชการพลเรือน

พ.ศ. ๒๕๔๙

- ได้รับพระราชทาน **"เสาเสมาธรรมจักร"** ประเภท **"ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมมรดกไทยทางพระพุทธศาสนา"** จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ในเทศกาลวันวิสาขบูชา

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

พ.ศ. ๒๕๔๙

- ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณในฐานะ ***"ครูภูมิปัญญา"*** จาก ฯพณฯ องคมนตรี ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย

พ.ศ. ๒๕๔๙

- ได้รับพระราชทาน ***"เข็มที่ระลึกพระนามาภิไธยย่อ สธ."*** ในฐานะ **"ผู้ให้การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่"**

พ.ศ. ๒๕๔๙

- ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติเป็น ***"บุคคลแห่งปี"*** สาขา **"ภาษาและวรรณกรรมล้านนา"** ประจำปี ๒๕๔๙ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พ.ศ. ๒๕๔๗

- ได้รับโล่รางวัล ***"เพชรราชภัฏ – เพชรล้านนา"*** สาขา **"ศิลปะการแสดงฟ้อน ดาบ ฟ้อนเชิง"**

พ.ศ. ๒๕๔๕

- ได้รับโล่เชิดชูเกียรติ ***"ศิษย์เก่าดีเด่นโรงเรียนธรรมราชศึกษา"*** วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร

พ.ศ. ๒๕๔๔

- ได้รับโล่เชิดชูเกียรติ ***"ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม"*** สาขา **"สื่อสารมวลชน"** จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๓๗

- ได้รับเข็มเกียรติคุณวันอนุรักษ์มรดกไทย ในฐานะ ***"ผู้มีผลงานดีเด่นการอนุรักษ์ด้านภาษาและวรรณกรรมล้านนา"*** ในงานวันอนุรักษ์มรดกไทย จังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา วันที่ 13/12/2564 08:59:59

พ.ศ. ๒๕๓๕

- ได้รับโล่รางวัลรองชนะเลิศ การประกวดขับร้องเพลงกล่อมลูก ภาคเหนือ ในงานวันแม่ – มหิดล

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

ไฟล์สำหรับผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 0[illegible]:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

"...แม้กระทั่งการเสียบแซมดอกไม้บนมวยผม
ก็เป็นสิ่งแสดงนัยแห่งการบูชา กล่าวคือบูชาขวัญ
บูชาเทวดาประจำกายที่สถิตอยู่เหนือเกล้า
บูชาพระพุทธเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนสถาน
ยามได้กรานกรายบนบนอมวันทาด้วยเศียรเกล้า"

โดย ผู้ใช้ทั่วไป
ดาวน์โหลดเมื่อ 03/11/2569 02:03:22 และหมดอายุ 03/12/2569 23:59:59

โครงการจัดทำหนังสือชุดล้านนาคดี
ประจำปีงบประมาณ 2561
สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่